

Zvláštní zpráva

Evropská statistika

Její kvalitu lze ještě zlepšit

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Obsah

	Body
Shrnutí	I–X
Úvod	01–11
Ve znalostech je síla: úloha oficiálních statistik	01–03
Právní rámec pro tvorbu evropské statistiky	04–07
Správa Evropského statistického systému	08–11
Rozsah a koncepce auditu	12–20
Připomínky	21–89
Strategie a programy splnily očekávání, avšak nekladly dostatečný důraz na inovace a ne všechny potřeby uživatelů byly uspokojeny	21–34
Strategické plány a programy do značné míry splnily institucionální očekávání, ale zaostávaly v měření pokroku	22–23
Potřeby uživatelů nejsou dostatečně uspokojeny a stále chybí některé údaje	24–29
Financování statistiky EU není vhodně zajištěno a dostatečně neupřednostňuje inovativní projekty	30–34
Eurostat poskytuje vnitrostátním statistickým systémům vhodnou podporu, ale přetrvávají nedostatky v hodnocení a šíření informací	35–69
Eurostat poskytuje národním statistickým systémům náležitou podporu	38–39
Zprávy členských států o kvalitě nejsou plně sladěny a podloženy	40–43
Posuzování kvality prováděné Eurostatem nezajišťovalo plnou spolehlivost údajů	44–56
Ve zprávách určených Parlamentu a Radě chybí harmonizované informace a monitorovací ukazatele	57–58
Postupy šíření statistických údajů nejsou dostatečně harmonizovány	59–63
Přístup před zveřejněním by mohl ohrožovat rovnost a umožňovat únik informací	64–69
Možnosti vzájemných hodnocení přinášet zlepšení nejsou plně využity	70–89

Komise dosáhla značného pokroku při plnění většiny doporučení vzájemného hodnocení	71–75
Hodnocení Eurostatu týkající se způsobu, jímž členské státy provádějí zlepšovací opatření vyplývající ze vzájemného hodnocení, je do značné míry založeno na vzájemné důvěře mezi statistickými úřady	76–82
Koncepce vzájemného hodnocení se postupem času zlepšuje, některé významné nedostatky však přetrvávají	83–89
Závěry a doporučení	90–103

Přílohy

Příloha I – Oficiální statistiky v kontextu koronavirové krize

Příloha II – Vybrané statistické činnosti

Příloha III – Příklady mezinárodních statistických pokynů, doporučení a osvědčených postupů

Příloha IV – Seznam projektů vybraných k auditu

Příloha V – Hledání alternativ pro včasnější údaje o úmrtích na onemocnění COVID-19

Příloha VI – Doporučení ESGAB, 2014 a 2021

Příloha VII – Souhrn zlepšovacích opatření národních statistických úřadů – stav k 31. prosinci 2019

Příloha VIII – Zahrnutí vnitrostátních statistických systémů do třetího kola vzájemných hodnocení

Použité zkratky

Glosář

Odpovědi Komise

Harmonogram

Auditní tým

Shrnutí

I Oficiální statistiky jsou veřejným statkem, jehož cílem je popisovat hospodářské, demografické, sociální a environmentální jevy. Mají zásadní význam pro rozhodování politiků a vedoucích pracovníků podniků, ale také jednotlivců a domácností, které je založeno na faktech. EU potřebuje statistiky ve všech oblastech – od přípravy návrhů, provádění, sledování a hodnocení politik EU až po získávání a přidělování finančních prostředků EU, přičemž jejich vysoká kvalita má klíčový význam. V praxi je kvalita zajišťována uplatňováním těchto kritérií: relevance, přesnost, srovnatelnost a soudržnost, včasnost a dochvilnost a dostupnost a srozumitelnost.

II V roce 2012 jsme zveřejnili zvláštní zprávu o kvalitě evropské statistiky. Při dalším sledování této oblasti v roce 2016 jsme zjistili, že některá dohodnutá zlepšení nebyla v plném rozsahu provedena. Také vzhledem k tomu, že v nedávné době došlo v oblasti evropské statistiky k vývoji, rozhodli jsme se provést nový audit na stejné téma. Byli jsme vedeni snahou, aby naše zjištění a doporučení přispěla k zefektivnění procesů řízení kvality v Eurostatu, a pomohla tak zvýšit spolehlivost evropských statistik.

III V tomto auditu jsme posuzovali, zda Komise účinně zajišťuje kvalitní evropskou statistiku. Při hledání odpovědi na tuto otázku jsme zjišťovali, zda má Komise ucelenou strategii a účinné programy (489 milionů EUR vyčleněných na období 2013–2020) pro tvorbu statistik. Posuzovali jsme také, zda Eurostat poskytuje vhodnou podporu, zda zavedl důkladné hodnocení kvality údajů a zda zajišťuje transparentní a rovný přístup všech uživatelů. Za tímto účelem jsme vybrali statistické činnosti spadající do tří tematických oblastí (práce, podniky a zdraví) a ověřovali jsme, zda hodnocení provedené Eurostatem zajišťovalo v letech 2017–2020 kvalitu pro sběr dat. Nakonec jsme zkoumali, zda byl k zajištění kvality evropské statistiky plně využit i potenciál vzájemných hodnocení.

IV Dospěli jsme k celkovému závěru, že Komisí vypracované statistiky jsou obecně dostatečně kvalitní z hlediska potřeb tvůrců politik, podniků i občanů. Je však třeba ještě odstranit některé nedostatky.

V Strategie Eurostatu v oblasti statistiky odrážejí priority stanovené v jednotlivých po sobě následujících programech, neměřily však dostatečně, jakého pokroku bylo dosaženo. Evropský statistický poradní výbor, hlavní orgán určený k zastupování uživatelů, nezastupuje účinně všechny uživatele, jako například kolektivní názory akademické obce či společenství výzkumných pracovníků. Potřeby uživatelů navíc nejsou plně uspokojeny, neboť v kontrolovaných oblastech chybí údaje.

VI Navzdory zvýšenému financování prostřednictvím evropského statistického programu je tvorba pravidelných evropských statistik stále částečně závislá na financování poskytovaném jinými útvary Komise. Z 13 projektů financovaných EU, které jsme analyzovali, některé nepřinášely přidanou hodnotu a nezaměřovaly se na inovace, nýbrž pouze financovaly povinné činnosti.

VII Podpora poskytovaná Eurostatem členským státům je do značné míry přiměřená. V oblastech, které jsme zkoumali, jsou však ověřovací pravomoci Eurostatu omezené. Zjistili jsme také, že zprávy o kvalitě zasílané členskými státy nejsou sladěné mezi jednotlivými statistickými procesy i v rámci těchto procesů a nejsou ve stejném rozsahu podrobné. Kromě toho Eurostat neprovádí hloubkové hodnocení všech aspektů kvality, jako je srovnatelnost a soudržnost. Na statistiky v oblasti zdraví a podnikové statistiky má rovněž vliv včasnost, neboť některé datové soubory mohou být předkládány až 24 měsíců po referenčním roce.

VIII Eurostat vypracoval kalendář zveřejňování statistických údajů, v němž chybí některé podrobnosti. Nemá obecnou politiku revizí, nepopisuje na svých internetových stránkách v plném rozsahu pravidla, kterými se řídí přístup před zveřejněním, ani nezveřejňuje úplný seznam uživatelů, kterým byl udělen přednostní přístup.

IX Ačkoli se podoba vzájemných hodnocení Evropského statistického systému zlepšila, jejich četnost a rozsah pokrytí vnitrostátních statistických systémů stále dostatečně nezajišťují trvalé zlepšování kvality. Kromě toho Komise a členské státy řešily klíčová doporučení vyplývající ze vzájemných hodnocení z let 2013–2015 k posílení nezávislosti a nestrannosti jen částečně.

X Na základě výsledků našeho auditu Komisi doporučujeme, aby:

- lépe reagovala na potřeby uživatelů posílením inkluzivity Evropského statistického poradního výboru,
- usilovala o posílení finanční nezávislosti evropského statistického programu a upřednostňovala inovativní projekty,
- zlepšila zprávy členských států o kvalitě a posuzování kvality evropské statistiky,
- přehodnotila současnou praxi zpřístupňování statistik před zveřejněním,
- zvážila možnost posílit mandát Evropské poradní komise pro dohled nad statistikou.

Úvod

Ve znalostech je síla: úloha oficiálních statistik

01 Oficiální statistika je „nepostradatelným prvkem informačního systému demokratické společnosti, který poskytuje veřejné správě, hospodářství a veřejnosti údaje o stavu hospodářství, demografické situaci, sociální situaci a stavu životního prostředí“¹. Jsou veřejným statkem a jejich vývoj, tvorbu a šíření zajišťují národní statistické úřady a mezinárodní organizace. Oficiální evropské statistiky se týkají samotné EU, jejích členských států a regionů a zemí Evropského sdružení volného obchodu (ESVO).

02 Vysoce kvalitní evropské statistiky jsou důležité, protože pomáhají tvůrcům politik navrhovat a sledovat hospodářské, demografické, sociální a environmentální politiky zaměřené na růst a udržitelný rozvoj. Mají rovněž zásadní význam pro získávání a přidělování finančních prostředků EU a jsou nezbytné pro podniky, výzkumné pracovníky i širokou veřejnost. Během pandemie COVID-19 se projevila naléhavá potřeba údajů zajišťovaných v téměř reálném čase rychlými, flexibilními a lépe koordinovanými statistickými systémy (viz [příloha I](#)).

03 Kvalita je vícerozměrný pojem, avšak jednoduše by jej bylo možné definovat jako „vhodnost k použití“ nebo „plnění svůj účel“. V kontextu evropské statistiky je kvalita zajišťována uplatňováním těchto kritérií: relevance, přesnost, srovnatelnost a soudržnost, včasnost a dochvilnost a dostupnost a srozumitelnost (viz [tabulka 1](#)). Tyto rozměry jsou propojené a některé z nich se navzájem vyvažují.

¹ Hospodářská a sociální rada OSN, [Rezoluce Hospodářské a sociální rady ze dne 24. července 2013 č. 2013/21: 2013/21 – Fundamental Principles of Official Statistics](#), 2013.

Tabulka 1 – Kritéria kvality

Kritéria kvality	Popis
Relevance	Míra, do jaké statistiky odpovídají současným a potenciálním potřebám uživatelů.
Přesnost	Označuje blízkost odhadů neznámým skutečným hodnotám.
Srovnatelnost	Označuje měření dopadu rozdílů mezi použitými statistickými koncepty, nástroji a postupy měření, srovnávají-li se statistiky mezi zeměpisnými oblastmi, odvětvími nebo v čase.
Soudržnost	Označuje skutečnost, zda lze údaje spolehlivě různými způsoby a pro různé účely kombinovat.
Včasnost	Doba mezi dostupností informace a událostí nebo jevem, který popisuje.
Dochvilnost	Časová prodleva mezi datem, kdy jsou údaje zveřejněny, a cílovým datem (datem, kdy měly být údaje dodány).
Dostupnost a srozumitelnost	Označují podmínky a postupy, v jejichž rámci mohou uživatelé údaje získávat, používat a vykládat.

Zdroj: EÚD na základě článku 12 nařízení (EU) č. 223/2009.

Právní rámec pro tvorbu evropské statistiky

04 Právní rámec EU se v průběhu času vyvíjel, a to především v reakci na potřeby orgánů EU. Ve Smlouvě o fungování Evropské unie² se stanoví, že „při vypracování statistik Unie se dodržuje nestrannost, spolehlivost, objektivita, vědecká nezávislost, hospodárnost výdajů a důvěrnost statistických informací; hospodářským subjektům při tom nesmějí vzniknout nadměrné náklady“.

05 Nařízení o evropské statistice³ zřizuje Evropský statistický systém (ESS) jako partnerství mezi Eurostatem (který je jedním z generálních ředitelství Komise a Statistickým úřadem EU) a národními statistickými úřady (NSÚ) a jinými vnitrostátními orgány (JVO), které v jednotlivých členských státech odpovídají za vývoj, tvorbu a šíření evropské statistiky. Partnerství zahrnuje také statistické úřady zemí ESVO.

06 Nařízení dále definuje způsob uspořádání ESS, nastiňuje hlavní povinnosti jeho partnerů a poskytuje rámec pro vývoj, vypracovávání a šíření evropských statistik

² Článek 338 SFEU.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 (Úř. věst. L 87, 31.3.2009), ve znění nařízení (EU) 2015/759.

založený na společných statistických zásadách. Poskytuje rovněž právní základ pro přípravu evropských statistických programů (dále jen „programy“), které vymezují hlavní oblasti a cíle pro vývoj, tvorbu a šíření evropských statistik na období, které odpovídá období víceletého finančního rámce. Z celkové částky 489 milionů EUR byly v rámci předchozího programu (2013–2020) poskytnuty zemím zapojeným do ESS granty ve výši 193 milionů EUR (přičemž dalších 181 milionů EUR poskytly jako dále přenesené rozpočtových jiná generální ředitelství (GŘ)). Ve stávajícím programu (2021–2027) jsou plánovány výdaje ve výši 552 milionů EUR⁴, včetně 74 milionů EUR ve formě prostředků na závazky na rok 2021⁵. Komise v současné době zvažuje revizi nařízení, která by se zaměřila na nové zdroje údajů, technologie a poznatky, sdílení dat a statistické reakce v případě krize.

07 Statistické zásady stanovené v nařízení jsou dále rozpracovány v Kodexu evropské statistiky, jehož cílem je zajistit důvěru veřejnosti v evropskou statistiku⁶. Kodex evropské statistiky byl naposledy revidován v roce 2017 (viz **obrázek 1**).

Obrázek 1 – Zásady Kodexu evropské statistiky

KODEX EVROPSKÉHO STATISTICKÉHO SYSTÉMU

KDO?

Institucionální prostředí

1. Profesionální nezávislost
- 1a. Koordinace a spolupráce
2. Mandát ke sběru údajů a přístup k nim
3. Přiměřenost zdrojů
4. Závazek kvality
5. Statistická důvěrnost a ochrana údajů
6. Nestrannost a objektivita

JAK?

Statistické postupy

7. Spolehlivá metodika
8. Vhodné statistické postupy
9. Přiměřené zatížení respondentů
10. Nákladová efektivnost

CO?

Statistické výstupy/produkty

11. Relevance
12. Přesnost a spolehlivost
13. Včasnost a dochvilnost
14. Soudržnost a srovnatelnost
15. Dostupnost a srozumitelnost

Zdroj: EÚD na základě Kodexu evropské statistiky z roku 2017.

⁴ Čl. 4 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/690 ze dne 28. dubna 2021.

⁵ Článek 03 02 05 „Tvorba a šíření vysoce kvalitní statistiky o Evropě“ schváleného rozpočtu na rok 2021, k dispozici na adrese <http://data.europa.eu/eli/budget/2021/1/oj>.

⁶ Článek 11 nařízení (ES) č. 223/2009.

Správa Evropského statistického systému

08 Odpovědnost za shromažďování údajů potřebných k vytváření evropských statistik pro veřejné použití (EU a členskými státy) nesou dva statistické systémy se samostatnými právními rámci, které odrážejí odlišné struktury řízení. Jedná se o Evropský statistický systém (ESS)⁷ a Evropský systém centrálních bank (ESCB)⁸.

09 ESS je řízen Výborem pro Evropský statistický systém, kterému předsedá Eurostat a který se skládá ze zástupců národních statistických úřadů států, jež jsou členy ESS. Výbor poskytuje ESS odborné poradenství v oblasti vývoje, tvorby a šíření statistik. Je rovněž odpovědný za Kodex evropské statistiky.

10 Eurostat působí jako statistický úřad EU. Jeho úlohou je vést harmonizaci statistiky v úzké spolupráci s národními statistickými úřady. Jeho hlavním úkolem je zpracovávat a zveřejňovat srovnatelné statistické informace na evropské úrovni prostřednictvím posuzování kvality údajů předkládaných členskými státy.

11 Systém ESS využívá pomoc Evropského statistického poradního výboru⁹ (dále jen „poradní výbor“) a na jeho činnost, pokud jde o provádění Kodexu evropské statistiky, dohlíží Evropská poradní komise pro dohled nad statistikou (ESGAB)¹⁰, což je orgán sdružující nezávislé odborníky v oblasti statistiky (viz [obrázek 2](#)).

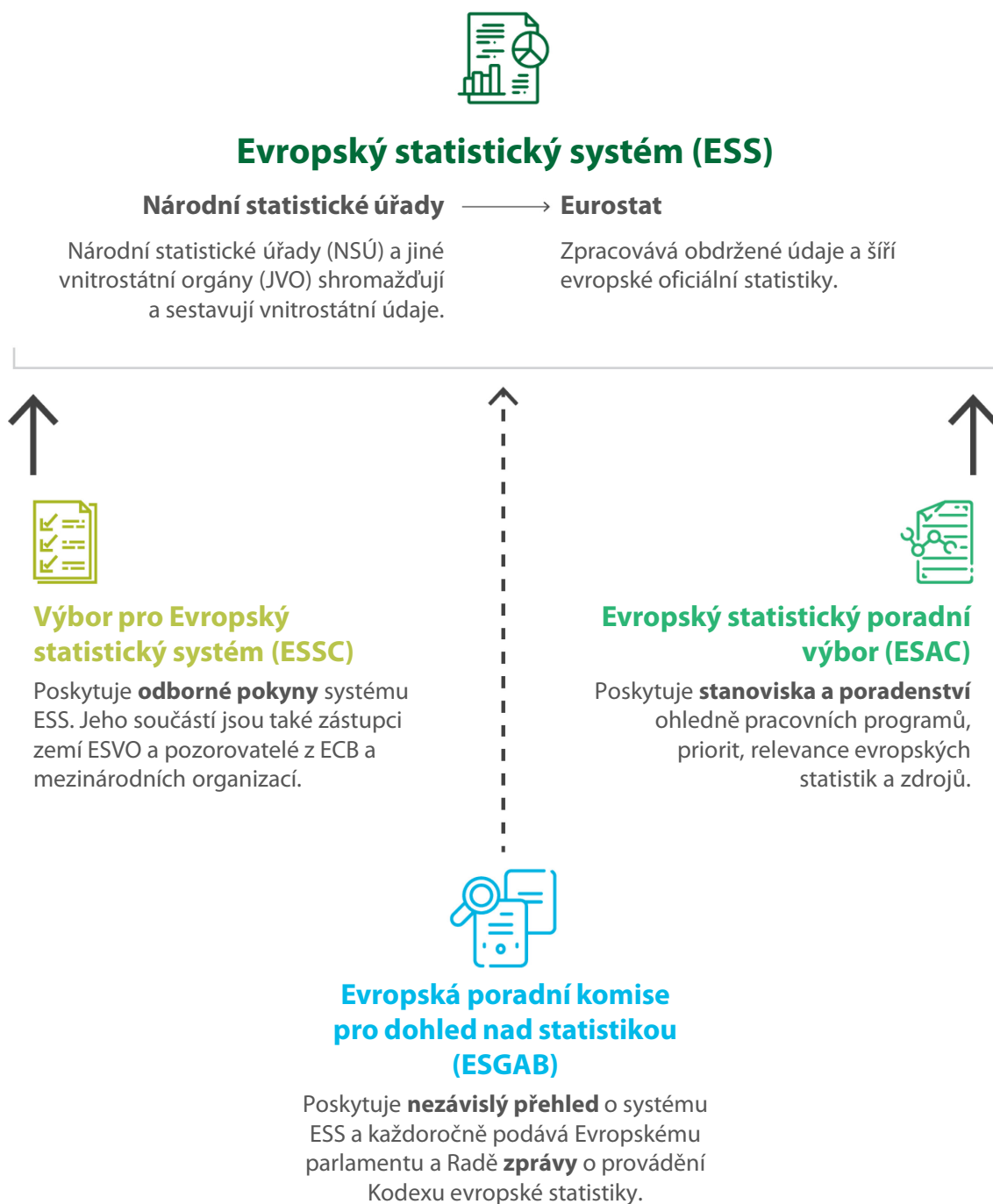
⁷ Jak je popsáno v článku 4 nařízení 223/2009.

⁸ Statistická funkce ESCB má základ v článku 5 statutu ESCB a ECB.

⁹ Zřízen rozhodnutím Evropského Parlamentu a Rady č. 234/2008/ES.

¹⁰ Zřízen rozhodnutím Evropského Parlamentu a Rady č. 235/2008/ES.

Obrázek 2 – Struktura řízení ESS

Zdroj: EÚD.

Rozsah a koncepce auditu

12 Celkovým cílem tohoto auditu bylo posoudit, zda Komise účinně zajišťuje kvalitní evropskou statistiku. O Eurostatu v tomto dokumentu hovoříme, informujeme-li o oblastech, za které nese jakožto Statistický úřad EU výhradní odpovědnost.

13 Při hledání odpovědi na tuto auditní otázku jsme posuzovali, zda:

- o má Komise zavedenu komplexní strategii a účinné programy pro tvorbu vysoce kvalitní statistiky,
- o Eurostat poskytuje vhodnou podporu, zavedl důkladné hodnocení kvality údajů, které dostává, a při šíření evropských statistik zajišťuje transparentní a rovný přístup všech uživatelů,
- o byla k zajištění kvality statistiky a jejího dalšího zlepšování plně využita vzájemné hodnocení.

14 V roce 2012 jsme zveřejnili zvláštní zprávu o kvalitě evropské statistiky¹¹. Při následné kontrole v roce 2016 jsme zjistili, že některá doporučení stále nebyla plně provedena. Z tohoto důvodu a vzhledem k nedávnému vývoji v oblasti evropské statistiky jsme se rozhodli provést nový audit na stejné téma. Zjišťovali jsme proto, jakého pokroku bylo dosaženo od ledna 2013 do prosince 2021. Byli jsme vedeni snahou, aby naše zjištění a doporučení přispěla k zefektivnění procesů řízení kvality Eurostatu, a pomohla tak zlepšit kvalitu evropské statistiky.

15 Vybrali jsme tři tematické oblasti (práce, podniky a zdraví) a ověřovali jsme, zda hodnotící činnost Eurostatu zajišťovala vysoce kvalitní statistiky se zaměřením na sběr údajů v letech 2017–2020, a to v souladu s kritérii kvality stanovenými v nařízení 223/2009. Ve své analýze jsme se zaměřili na tyto statistické činnosti (viz [příloha II](#)):

- o šetření pracovních sil EU,
- o strukturální podnikové statistiky,
- o statistiky v oblasti zdraví, které zahrnují „statistiky výdajů ve zdravotnictví“, „statistiky zdravotní péče nesouvisející s výdaji“ a „statistiky příčin smrti“.

¹¹ Zvláštní zpráva EÚD č. 12/2012: „Podařilo se Komisi a Eurostatu zkvalitnit proces tvorby spolehlivé a důvěryhodné evropské statistiky?“

16 Ve vybraných členských státech (Chorvatsko, Itálie, Kypr, Litva a Finsko) jsme zkoumali všechny aspekty kvality (viz bod **03**). Včasnost, dochvilnost a úplnost jsme díky snadno dostupné dokumentaci zkoumali u všech členských států EU. Výběr vzorku jsme prováděli podle šesti kritérií, abychom zajistili relevantnost, významnost, široké zeměpisné pokrytí a dobrou kombinaci různých statistických systémů, tj. na základě statistického zjišťování nebo administrativních údajů.

17 Při provádění auditu jsme se také zabývali tím, jak k tvorbě evropské statistiky přispívají další útvary Komise (GŘ pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování (EMPL), GŘ pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky (GROW), GŘ pro zdraví a bezpečnost potravin (SANTE)), ESGAB a poradní výbor. Nezkoumali jsme kvalitu údajů zasílaných členskými státy, evropské statistiky vypracovávané systémem ESCB ani využívání nových zdrojů údajů.

18 Vycházeli jsme z kritérií pocházejících z různých zdrojů, jako jsou schválené zásady oficiální statistiky, příslušné prováděcí pokyny a osvědčené mezinárodní postupy (viz [příloha III](#)).

19 Kromě zkoumání údajů a statistik jsme se zabývali příslušnými právními předpisy, mezinárodními pokyny a doporučeními a dokumenty poskytnutými Komisí a vybranými členskými státy – včetně jejich odpovědí na podrobné dotazníky pokrývající celý rozsah auditu. Prověřili jsme vzorek 13 grantů spadajících do uvedených tří tematických oblastí (viz [příloha IV](#)), které řídil Eurostat v rámci programu na období 2013–2020. Tyto granty se týkají projektů, které provádí národní statistické úřady nebo jiné vnitrostátní orgány ve zvolených pěti členských státech.

20 Provedli jsme dotazování mezi pracovníky Komise, Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí, národních statistických úřadů a jiných vnitrostátních orgánů v pěti členských státech a pracovníky tří mezinárodních organizací (MOP, OECD a WHO). Sledovali jsme také zasedání Výboru pro ESS a prováděli jsme dotazování mezi současnými i bývalými členy správních orgánů ESS (ESGAB a poradního výboru), zástupci Statistického úřadu ESVO, Federace evropských národních statistických společností a Královské statistické společnosti a odborníky na statistiku v oblasti práce, podniků a zdraví. Vzhledem k situaci, která nastala v důsledku pandemie COVID-19, jsme veškerá dotazování vedli pouze prostřednictvím videokonference.

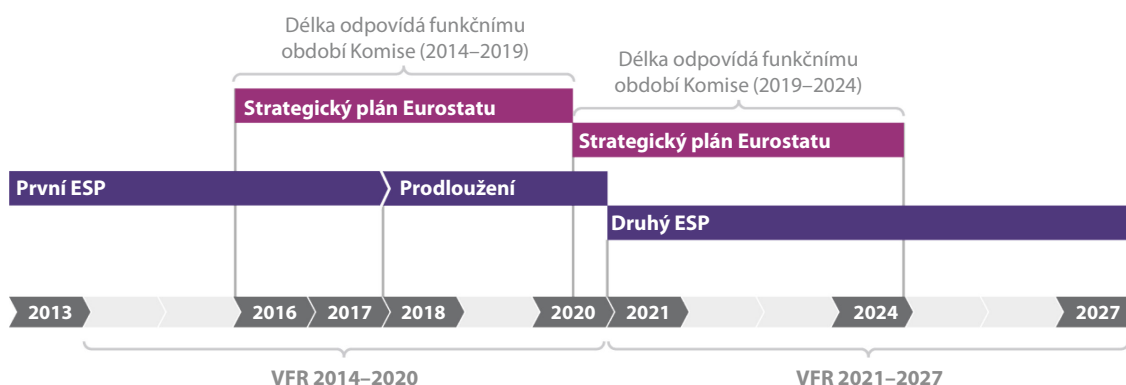
Připomínky

Strategie a programy splnily očekávání, avšak nekladly dostatečný důraz na inovace a ne všechny potřeby uživatelů byly uspokojeny

21 Komise provádí své strategické priority především prostřednictvím po sobě jdoucích programů, které by měly být navrženy tak, aby odpovídaly potřebám uživatelů evropské statistiky, a případně by měly být přezkoumány s ohledem na nečekané změny (viz [obrázek 3](#)). V následujících oddílech zkoumáme, zda:

- jsou statistické programy Komise a strategické plány Eurostatu dobře navrženy, komplexní a zda jsou účinně monitorovány;
- programy reagují na potřeby uživatelů;
- programy prostřednictvím grantů pro vnitrostátní statistické systémy zajišťují optimální zhodnocení prostředků.

Obrázek 3 – Víceleté finanční plánování, programy a strategie Eurostatu

Zdroj: EÚD.

Strategické plány a programy do značné míry splnily institucionální očekávání, ale zaostávaly v měření pokroku

22 Předmětem našeho zkoumání byl program na období 2013–2020 a strategické plány Eurostatu na období 2016–2020 a 2020–2024, statistické roční pracovní programy od roku 2013 a dokumentace týkající se sledování a hodnocení programů. Zkoumali jsme také současný program v rámci Programu EU pro jednotný trh na období 2021–2027, mechanismus použitý ke stanovení priorit v období 2013–2020 a

obsah jednání v rámci ESS v průběhu roku 2019 o úpravě těchto priorit na období 2021–2027.

23 Zjistili jsme, že program na období 2013–2020 byl z velké části navržen tak, aby splňoval očekávání a reagoval na potřeby institucionálních uživatelů evropské statistiky, a že má zaveden rámec pro monitorování. Komise však později dospěla k závěru, že některé klíčové ukazatele výkonnosti, které původně sloužily k měření účinnosti programu, neměly vazbu na cíle programu nebo nebyly schopny prokázat dopad finančních prostředků EU. Tyto klíčové ukazatele výkonnosti byly nahrazeny jinými (viz [obrázek 4](#)). Toto nahrazení a změny v metodice průzkumu spokojenosti uživatelů neumožnily změřit, jakého pokroku bylo za celé osmileté období dosaženo.

Obrázek 4 – Vývoj klíčových ukazatelů výkonnosti Eurostatu pro program na období 2013–2020

KPI	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet extrakcí dat z veřejných databází Eurostatu (EuroBase a Comext) provedených externími uživateli prostřednictvím internetových stránek Eurostatu	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Statistické pokrytí (měřené jako počet ukazatelů, dílčích ukazatelů a všech jejich členění)					✓	✓	✓
Vliv Eurostatu na internet: a) počet zmínek b), procento negativních názorů					✓	✓	✓
Podíl uživatelů, kteří hodnotí celkovou kvalitu evropských statistik jako „velmi dobrou“ nebo „dobrou“	✓	✓	✓	✓			
Včasnost dílčího souboru statistických údajů poskytovaných Eurostatem měřená jako počet dní mezi posledním dnem referenčního období statistických údajů a dnem vydání související tiskové zprávy					✓	✓	✓
Podíl uživatelů, kteří hodnotí včasnost evropských statistik pro své účely jako „velmi dobrou“ nebo „dobrou“	✓	✓	✓	✓			
Dochvilnost vzorku statistických údajů: průměrný počet dní před lhůtou (pozitivní) nebo po lhůtě (negativní) stanovené v zákoně: hlavní evropské hospodářské ukazatele a zahraniční obchod EU	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Podíl uživatelů, kteří hodnotí srovnatelnost evropských statistik mezi regiony a zeměmi jako „velmi dobrou“ nebo „dobrou“	✓	✓	✓	✓			
Procento časových řad, které pokrývají 10 nebo více po sobě jdoucích let					✓	✓	✓
Délka časových řad vzorku statistických údajů: aktivní řady euro ukazatelů	✓	✓	✓	✓			

Zdroj: EÚD na základě údajů Komise.

Potřeby uživatelů nejsou dostatečně uspokojeny a stále chybí některé údaje

24 Aby byla zajištěna **relevance** statistických údajů, musí jejich tvorba především zohledňovat potřeby uživatelů. Jejich tvorba není samoúčelná, neboť musí sloužit těm, kteří údaje využívají k lepší tvorbě politik a ke zlepšení výsledků. S ohledem na tento cíl by měl Eurostat zapojit do konzultací všechny typy uživatelů a stanovit potřeby, které musí strategické plánování zohlednit. Pomoc poradního výboru jakožto hlavního orgánu zastupujícího uživatele by měla spočívat v tom, že bude dohlížet na to, aby byly při plánování programů zohledněny požadavky uživatelů, a že bude udržovat kontakty s národními radami uživatelů statistik¹² (viz **obrázek 5**).

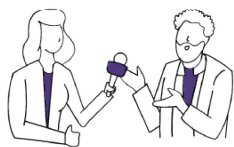
Obrázek 5 – Uživatelé evropských statistik

Veřejná správa a tvůrci politik pro účely tvorby politik založených na spolehlivých údajích

Výzkumní pracovníci a vědecká obec pro účely provádění statistických analýz mikrodat

Novináři pro účely článků, které odrážejí realitu

Podniky pro účely investic a rozhodnutí založených na faktech

Občané si mohou díky statistikám utvářet názory založené na faktech

Zdroj: EÚD.

25 Eurostat zjišťuje potřeby uživatelů prostřednictvím celé řady postupů. Například každoročně pořádá slyšení za účelem konzultací s ostatními útvary Komise, dvakrát ročně provádí průzkum spokojenosti uživatelů a příležitostně provádí i méně reprezentativní konzultace o konkrétních produktech (například o **evropském přehledu statistických ukazatelů oživení**).

¹² Viz články 1 a 3 rozhodnutí č. 234/2008/ES ze dne 11. března 2008.

26 Poradní výbor upřednostňuje potřeby vyplývající z politik a iniciativ EU. Kromě toho dvanáct členů jmenovaných Komisí vykonává své funkce osobně, a nikoli jako zástupci vědeckých sdružení, univerzit a výzkumných ústavů, z nichž pocházejí¹³, takže ve skutečnosti nezajišťují kolektivní pohled. Další klíčoví uživatelé a zúčastněné strany, jako je občanská společnost, nevládní organizace zastupující zranitelné a marginalizované skupiny a mezinárodní organizace, se na konzultacích nepodílejí vůbec.

27 V navazování vztahů s vnitrostátními uživateli statistik nedosáhl poradní výbor od svého založení žádného významného pokroku. Teprve v roce 2021 sestavil přehled 23 národních rad uživatelů statistiky a vypracoval plány na posílení spolupráce s nimi. Během auditu jsme navíc zjistili, že činnost italské rady uživatelů byla pozastavena a v Chorvatsku žádná rada tohoto druhu nebyla dosud zřízena.

28 Během auditu jsme zjistili nedostatky ve statistikách „zdravotní péče nesouvisejících s výdaji“ a ve statistikách „nemocnosti“. Statistiku zdravotní péče nesouvisející s výdaji, jako jsou zdroje a činnosti v oblasti zdravotní péče, jsou dobrovolné a datové soubory jsou stále neúplné, protože ne všechny členské státy předkládají Eurostatu veškeré dohodnuté údaje. V roce 2023 by měl být přijat návrh prováděcího nařízení, který stanoví minimální seznam požadavků, a mělo by proběhnout první předání údajů. Pokud nebudou některým členským státům uděleny výjimky, očekává se, že dojde ke zlepšení kvality (včetně úplnosti). Na statistikách nemocnosti se pracuje již více než 10 let a stále nejsou dokončeny.

29 Další důležitá mezera, kterou jsme zjistili, se týká definice malých a středních podniků v EU, kterou Eurostat nepoužívá správně kvůli obtížím při získávání všech finančních údajů v některých členských státech. Klasifikace malých a středních podniků v evropských statistikách vychází pouze z počtu zaměstnanců (méně než 250 osob) a pomíjí finanční kritéria (roční obrat a bilanční sumu).

Financování statistiky EU není vhodně zajištěno a dostatečně neupřednostňuje inovativní projekty

30 Komise by měla řešit klíčové potřeby uživatelů a doplnit vnitrostátní financování tím, že poskytne vnitrostátním statistickým systémům odpovídající finanční zdroje, jak plyne z doporučení mezinárodních pokynů (viz [příloha III](#)). Financování programu se přiděluje prostřednictvím ročních pracovních programů, které vypracovává a přijímá

¹³ Viz článek 4 [rozhodnutí č. 234/2008/ES ze dne 11. března 2008](#).

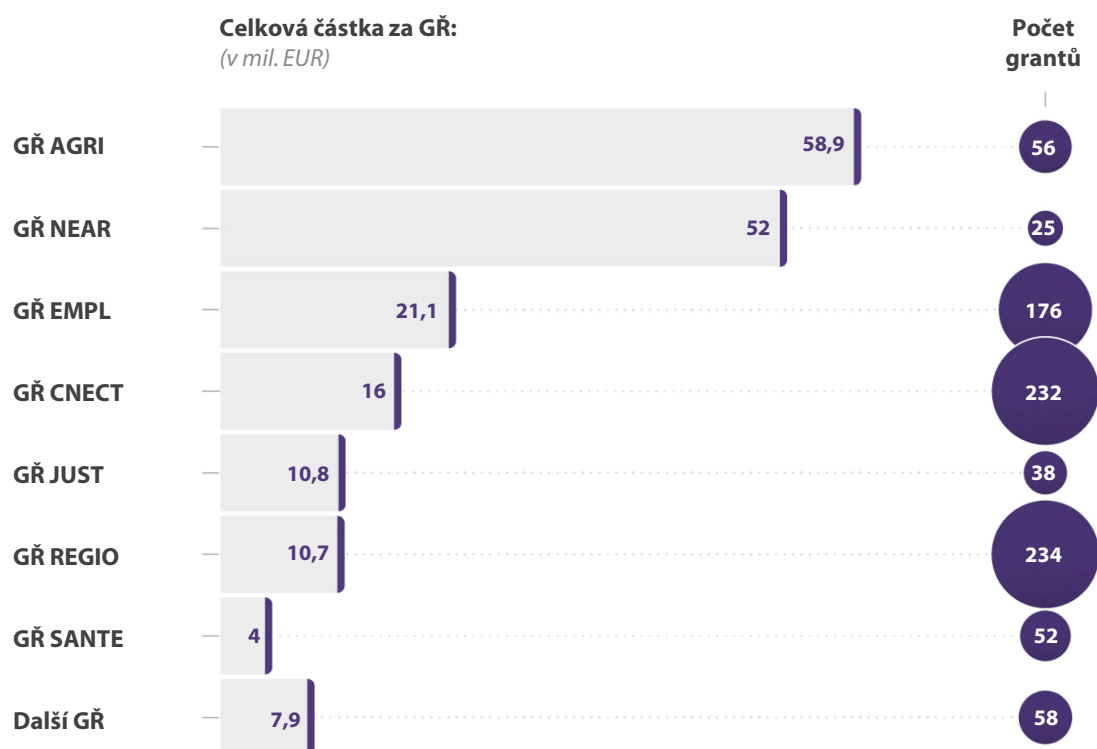
Komise a které pokrývají financování prostřednictvím grantů, zadávání veřejných zakázek a dalších dohod. Ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027 je na program vyčleněno 552 milionů EUR, tj. přibližně 78,9 milionu EUR ročně (o +29 % více oproti ročnímu průměru v období 2013–2020). Roční příspěvek EU na systém ESS představuje 2,4 % celkových odhadovaných nákladů na tvorbu oficiálních statistik (přibližně 3 miliardy EUR v roce 2020 podle průzkumu za účelem odhadu nákladů, který provedl Eurostat¹⁴).

31 Nejrozšířenějším a nejlépe zavedeným prostředkem podporujícím vývoj nových statistik v reakci na potřeby uvedené institucionálními uživateli jsou granty. Jsou řízeny poptávkou a financují přibližně 70 % nákladů na projekty rozvoje statistických činností, jako je tvorba nových modulů statistického zjišťování, osobní sběr dat a telefonické dotazování.

32 Eurostat rovněž řídí granty financované jinými útvary Komise (například GŘ EMPL a GŘ SANTE) mimo program (viz [obrázek 6](#)). Stejně jako v případě grantů financovaných v rámci programu je cílem těchto grantů podpořit rozvoj statistiky odpovídající specifickým potřebám generálních ředitelství – někdy však slouží i pro statistické činnosti, které jsou již povinné. V této souvislosti jsme v roce 2012 vydali toto doporučení: „Aby dosáhla plného dodržování Kodexu evropské statistiky, Komise by měla: e) [...] postupně opustit mechanismus provozních prostředků na základě dalšího pověření určených na tvorbu statistik“. Domníváme se, že stávající režim, v němž je Eurostat finančně závislý na jiných generálních ředitelstvích, není plně v souladu s mezinárodními doporučeními a osvědčenými postupy týkajícími se odpovídajícího financování a nepodporuje institucionální nezávislost.

¹⁴ Eurostat, *Support for the Final Evaluation of the European Statistical Programme 2013–2020*, červenec 2021, s. 43.

Obrázek 6 – Granty pro účely statistiky z jiných GŘ, ale řízené Eurostatem, 2013–2020

Pozn.: dalšími generálními ředitelstvími jsou GŘ DEVCO, GŘ EAC, GŘ HOME a GŘ MOVE.

Zdroj: EÚD na základě údajů Komise.

33 Zjistili jsme, že granty EU z velké části pokrývají institucionální potřeby, přičemž značná část z nich je používána k financování povinných statistických činností a v některých případech k financování běžných nákladů na zaměstnance vnitrostátních statistických systémů. Pouze z několika grantů jsou financovány inovativní projekty (například pilotní studie týkající se statistiky nemocnosti) se značnou přidanou hodnotou, které by jinak na vnitrostátní úrovni nebyly financovány.

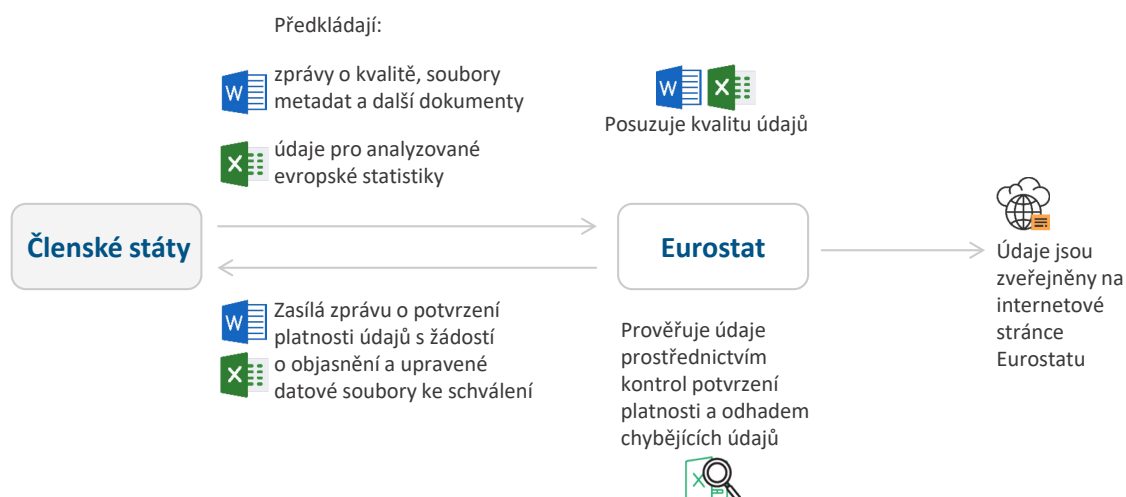
34 U financovaných projektů je třeba posoudit, jestli dosahují svých cílů a zda jejich přínosy odpovídají investovaným prostředkům. Ačkoli jednotlivé granty byly posouzeny, kvalitativní posouzení výsledků nebylo obecně zdůvodněno, což by mohlo omezit prostor pro následná opatření a snížit udržitelnost výsledků.

Eurostat poskytuje vnitrostátním statistickým systémům vhodnou podporu, ale přetrvávají nedostatky v hodnocení a šíření informací

35 Úkolem Eurostatu je vyvíjet, vytvářet a šířit evropské statistiky¹⁵. Za tímto účelem poskytuje podporu národním statistickým úřadům, posuzuje kvalitu údajů získaných od členských států podle stanovených kritérií (viz bod **03**) a následně je konsoliduje a zveřejňuje. Kritérii kvality „relevance“ se zabýváme v bodech **24–29** a kritérii „přístupnosti a srozumitelnosti“ v bodech **59–69**.

36 Eurostat by měl mít zaveden účinný systém řízení kvality s písemnými postupy pro posuzování kvality každé tematické oblasti¹⁶ (viz **obrázek 7**).

Obrázek 7 – Proces posuzování kvality: od předložení údajů po jejich zveřejnění

Zdroj: EÚD na základě informací Komise.

37 V následujících oddílech zkoumáme, zda Eurostat:

- poskytuje národním statistickým úřadům náležitou podporu;
- důkladně posuzuje kvalitu příchozích údajů;
- při šíření statistik zajišťuje, aby všichni uživatelé měli transparentní a rovný přístup.

¹⁵ Článek 6 nařízení (EU) 223/2009.

¹⁶ Rozhodnutí Komise 2012/504/EU a Kodex evropské statistiky.

Eurostat poskytuje národním statistickým systémům náležitou podporu

38 Ve své úloze koordinátora pro zlepšování kvality evropské statistiky by měl Eurostat poskytovat členským státům včasnou a vhodnou podporu a rozvíjet síť spolupráce na podporu sdílení znalostí¹⁷. Na základě dostupných dokumentů jsme dospěli k závěru, že podpora Eurostatu pro členské státy je obvykle vhodná a včasná. Například nástup pandemie COVID-19 vyvolal nebývalou poptávku veřejné správy, sdělovacích prostředků a veřejnosti celkově po rychlých a spolehlivých statistikách v řadě oblastí (viz *příloha I*). Krátce po vypuknutí pandemie vydal Eurostat pokyny a metodické poznámky k tvorbě datových souborů, jako v případě šetření pracovních sil.

39 Eurostat však nemá stanoveny písemné vnitřní postupy pro poskytování podpory, zejména pokud jde o časový rámec. Nalezli jsme příklady složitých metodologických problémů, jejichž řešení trvalo dlouho. Například problém, jak nakládat s údaji o dlouhodobé péči (rozdíl mezi sociálními a zdravotními hledisky) přetrvává už od provedení Systému zdravotních účtů z roku 2011 v roce 2015¹⁸. Problém postihuje úplnost a srovnatelnost údajů v této oblasti. Pracovní skupina se začala tímto problémem zabývat v únoru 2022 a očekává se, že do konce roku 2023 předloží zprávu.

Zprávy členských států o kvalitě nejsou plně sladěny a podloženy

40 Příručka pro ESS poskytuje partnerům ESS pokyny pro vypracování zpráv pro tvůrce i uživatele statistiky o kvalitě všech statistických procesů a výstupů. Pro každý statistický datový soubor by tyto zprávy měly být harmonizovány mezi jednotlivými statistickými procesy i v rámci těchto procesů, aby byly v souladu s pokyny, které zajišťují zpřístupnění základních informací o procesech sběru a potvrzení údajů uživatelům a tvůrcům.

41 Zjišťovali jsme, zda zprávy o kvalitě předložené členskými státy ve třech tematických oblastech, jichž se týkal náš audit, byly v souladu s příručkou pro ESS a obsahovaly informace, které byly vhodné a harmonizované, a umožňovaly tak řádně posoudit příslušné statistické výstupy a porozumět jim.

42 Odvětvové předpisy vyžadují, aby členské státy zasílaly Eurostatu zprávy o kvalitě a metadata v intervalech až pěti let. Dlouhý interval mezi dvěma zprávami zvyšuje riziko, že popisy zdrojů a metod se v období mezi dvěma datovými soubory změní.

¹⁷ Čl. 6 odst. 3 a články 7, 15 a 18 [nařízení \(EU\) 223/2009](#), [rozhodnutí Komise 2012/504/EU](#).

¹⁸ [Nařízení Komise \(EU\) 2015/359](#), kterým se provádí [nařízení \(ES\) č. 1338/2008](#).

Navíc jeden z pěti členských států v našem vzorku (Chorvatsko) dosud nepředložil očekávanou zprávu o kvalitě údajů o „příčinách smrti“. Neexistuje žádná právní povinnost předložit zprávu o kvalitě údajů o zdravotní péči nesouvisejících s výdaji; od členských států se však očekává, že budou předkládat soubor metadat, což neodpovídá struktuře zpráv o kvalitě.

43 Mezi jednotlivými statistickými činnostmi, a dokonce i v rámci těchto činností, existují rozdíly ve vykazování. Míra podrobnosti se mezi členskými státy v našem vzorku liší; některé neposkytují dostatek informací pro správné porozumění kvalitě údajů a její posouzení. S výjimkou „příčin smrti“ se navíc struktura zpráv o kvalitě neřídí pokyny. Tyto nesrovnalosti mají za následek neúplné informace, které by mohly být pro uživatele matoucí.

Posuzování kvality prováděné Eurostatem nezajišťovalo plnou spolehlivost údajů

44 Eurostat je ze zákona oprávněn provádět ověřování na místě v členských státech v oblastech statistiky, jako je postup při nadměrném schodku či hrubý národní důchod. Ve třech oblastech, jichž se týkal náš audit, však srovnatelné pravomoci nemá. Vzhledem k tomu, že příspěvky EU poskytované prostřednictvím řady nástrojů financování, jako je nový Fond pro oživení a odolnost, jsou vypočítávány na základě evropských statistik, u nichž Eurostat nemá žádné ověřovací pravomoci (například v oblasti práce a stavu obyvatelstva) a nemůže tedy zajistit jejich spolehlivost, existuje riziko, že jakékoli přidělení finančních prostředků EU na základě těchto údajů může být nepřesné.

45 Eurostat vypracoval písemné postupy pro ověřování údajů v každé z tematických oblastí, které jsme zkoumali. Tyto postupy však nezahrnují hloubkové ověřování kvality údajů v členských státech, například na místě.

46 Eurostat rovněž vypracoval uživatelské příručky a pokyny pro sledování, jak jsou dodržovány právní předpisy EU v oblasti statistiky. Jedním z aspektů, který v těchto pokynech chybí, je časový plán postupu Eurostatu, pokud zjistí, že některý členský stát nedodrжуje lhůty stanovené v pravidlech.

47 Eurostat provádí ověřovací kontroly pomocí řady nástrojů IT (například kontroly logiky, věrohodnosti, konzistentnosti, četnosti revizí a roční míry změn). Některé z těchto kontrol tvoří součást souborů, které obsahují dotazník, jehož vyplnění umožní členským státům před odesláním odhalit a opravit případné chyby. Po ověření obdrží

členské státy ověřovací zprávu ke schválení a teprve poté mohou být jejich údaje šířeny dále.

48 Eurostat, OECD a WHO shromažďují „údaje o výdajích ve zdravotnictví“ a „údaje o zdravotní péči nesouvisející s výdaji“ a dělí se o jejich ověřování, přičemž kontroly provádějí stejným způsobem. Ověřování údajů o šetření pracovních sil, „příčinách smrti“ a „výdajích ve zdravotnictví“ je ve všech členských státech podobné. Konečná posouzení kvality pro jednotlivé členské státy však nejsou strukturovaná a nedokumentují ani nenavrhují řešení všech zjištěných problémů. U ostatních tematických oblastí („údaje o zdravotní péči nesouvisející s výdaji“ a strukturální podnikové statistiky) jsme obdrželi datové soubory, ale žádná závěrečná posouzení kvality. Zjistili jsme, že Eurostat si byl problémů s kvalitou údajů, které vyplývají z jeho ověřovací činnosti nebo z informací poskytnutých členskými státy, vědom. Vyřešení některých problémů s kvalitou údajů trvá dlouho (viz například pojednání o údajích o dlouhodobé péči v bodě **39**).

49 Během období, na které se vztahuje náš audit, jsme ve všech třech kontrolovaných oblastech zjistili nedostatky týkající se **přesnosti** údajů (viz **rámeček 1**).

Rámeček 1

Příklady nedostatků týkajících se přesnosti

Šetření pracovních sil

- Ve třech členských státech, v nichž je šetření pracovních sil dobrovolné, byla míra neodpovědí velmi vysoká. V roce 2018 činila 34,5 % ve Finsku, 21,6 % v Litvě a 42,4 % v Chorvatsku. Ve druhém čtvrtletí roku 2020 dosáhla míra neodpovědí ve *všech* členských státech kvůli pandemii nejvyšší hodnoty 34,6 %.
- Ustanovení čl. 3 odst. 1 a 2 **nařízení (ES) č. 577/98** vyžaduje, aby se při analýze reprezentativnosti uplatňovala „relativní standardní chyba“. Eurostat ji však nevypočítává ani ve své analýze nepoužívá relativní standardní chyby předložené členskými státy.

Strukturální podnikové statistiky

- Nenalezli jsme žádné důkazní informace, že by Eurostat hodnotil míru odpovědí nebo intervaly spolehlivosti.
- V souladu s **nařízením (ES) č. 696/93** jsou členské státy od roku 1995 povinny sestavovat strukturální podnikové statistiky s použitím pojmu „podnik“

namísto pojmu „právní jednotka“ a „činnostní jednotka (ČJ)“ namísto pojmu „provozovna (*establishment*)“. Eurostat začal dodržování nařízení vymáhat v roce 2015. Některé členské novou statistickou jednotku ještě stále zavádějí. V roce, kdy členské státy novou statistickou jednotku použijí poprvé, mají změny nutně dopad na údaje a způsobují přerušení časových řad. Nenalezli jsme žádné důkazní informace o tom, že by si Eurostat vyžádal metodiky členských států, aby mohl provést důkladnou analýzu jejich práce v tomto ohledu, nebo že by přijal jiná opatření.

Příčiny smrti

- Přestože by elektronické úmrtní listy umožnily rychlejší hlášení úmrtí, na Kypru, v Itálii a částečně ve Finsku (85 %) se stále používají papírové dokumenty. Národní statistické úřady je shromažďují a zpracovávají pomocí automatizovaného kódovacího systému Iris, což má zlepšit mezinárodní srovnatelnost. V Itálii kóduje 20 % úmrtních listů, které odmítl systém Iris zpracovat (120 000 ročně), manuálně tým odborníků a na Kypru jsou ručně kódovány všechny úmrtní listy. Manuální kódování úmrtních listů zvyšuje riziko chyb.

50 Zjišťovali jsme, zda Eurostat analyzoval soulad s koncepčními rámci a míru **srovnatelnosti** a **soudržnosti** údajů, a našli jsme nedostatky ve všech tematických oblastech, kterých se náš audit týkal (viz [rámeček 2](#)).

Rámeček 2

Příklady nedostatků ve srovnatelnosti údajů

Šetření pracovních sil

- Podrobnost dotazníků šetření pracovních sil používaných v pěti členských státech, v nichž jsme prováděli analýzu, se liší. Neobdrželi jsme žádné písemné doklady o tom, že Eurostat řádně analyzuje, jakým způsobem se v dotaznících vykazují povinné proměnné. S novým rámcovým nařízením, které vstoupilo v platnost roku 2021, začal Eurostat vyvíjet úsilí o zjišťování a nápravu těchto nedostatků.

Strukturální podnikové statistiky

- Skutečnost, že členské státy přijaly novou jednotku „podnik“ v různé době, měla vliv na údaje nejen mezi jednotlivými zeměmi, ale i v čase. Soubor metadat Eurostatu i zprávy členských států o kvalitě hovoří o přerušení časových řad v důsledku zavedení jednotky „podnik“. Eurostat nepožadoval

přepočty údajů z předchozích let s ohledem na novou statistickou jednotku, aby se zajistila srovnatelnost v čase.

Výdaje ve zdravotnictví

- Výdaje netržních poskytovatelů (zejména veřejných poskytovatelů zdravotní péče) by měly být oceňovány pomocí metody založené na nákladech, která zohledňuje spotřebu fixního kapitálu a veškeré výrobní náklady na aktuálním základě. Z pěti členských států v našem vzorku uplatňuje tento přístup pouze Itálie, která využívá údaje z národních účtů, což zajišťuje správné ocenění těchto subjektů.

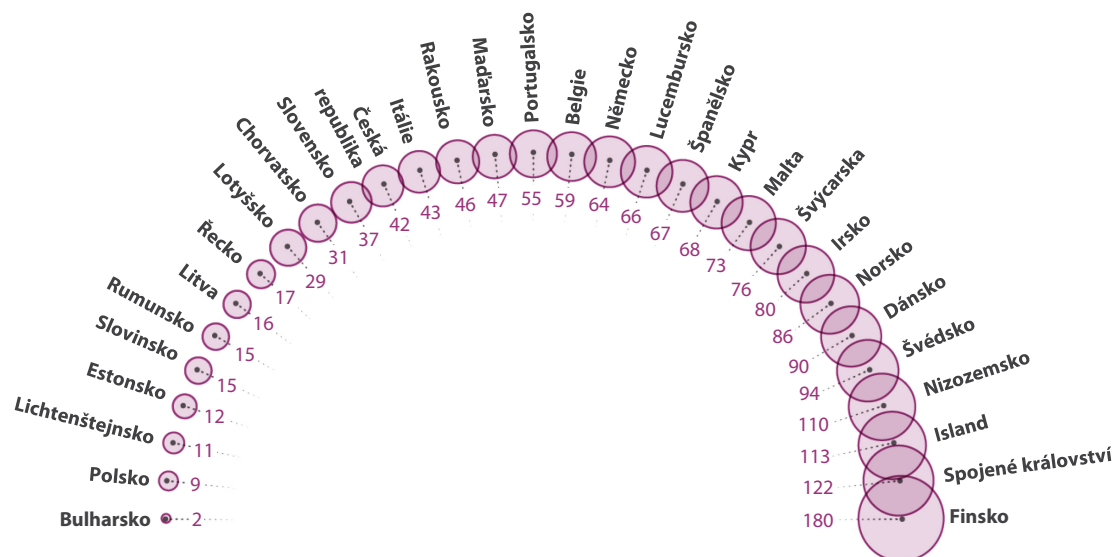
51 Zjistili jsme také, že údaje o „příčinách smrti“ vykazují značné rozdíly, což je důsledkem toho, že navzdory řadě pokynů k harmonizaci nejsou ve všech členských státech tyto údaje kódovány stejným způsobem. **Obrázek 8** znázorňuje špatnou srovnatelnost údajů o „příčinách smrti“ v případě demence: ukazuje značné rozdíly v kódování, jež členské státy uplatňují pro demenci, jednu z nejdražších nemocí¹⁹ a druhou nejčastější příčinu smrti v zemích s vysokými příjmy²⁰. Ačkoli Alzheimerova choroba představuje celosvětově 60–70 % všech případů demence²¹, její podíl v kategorii „demence“ v „příčinách smrti“ se v roce 2018 pohyboval v rozmezí od 3,4 % na Maltě po 99,9 % v Rumunsku. Značné rozdíly jsme zjistili také v podílu úmrtí v důsledku respiračních onemocnění, jako je zápal plic a chřipka.

¹⁹ El-Hayek, Y., *Tip of the Iceberg: Assessing the Global Socioeconomic Costs of Alzheimer's Disease and Related Dementias and Strategic Implications for Stakeholders*, Journal of Alzheimer's Disease, 70, 2019, s. 323–341.

²⁰ WHO, 10 nejčastějších „příčin smrti“, 9. prosince 2020.

²¹ WHO, Demence: klíčové údaje, 2. září 2021.

Obrázek 8 – Demence, včetně Alzheimerovy choroby, jako příčina smrti – příklad omezené srovnatelnosti (standardizovaná úmrtnost v roce 2018 na 100 000 obyvatel)

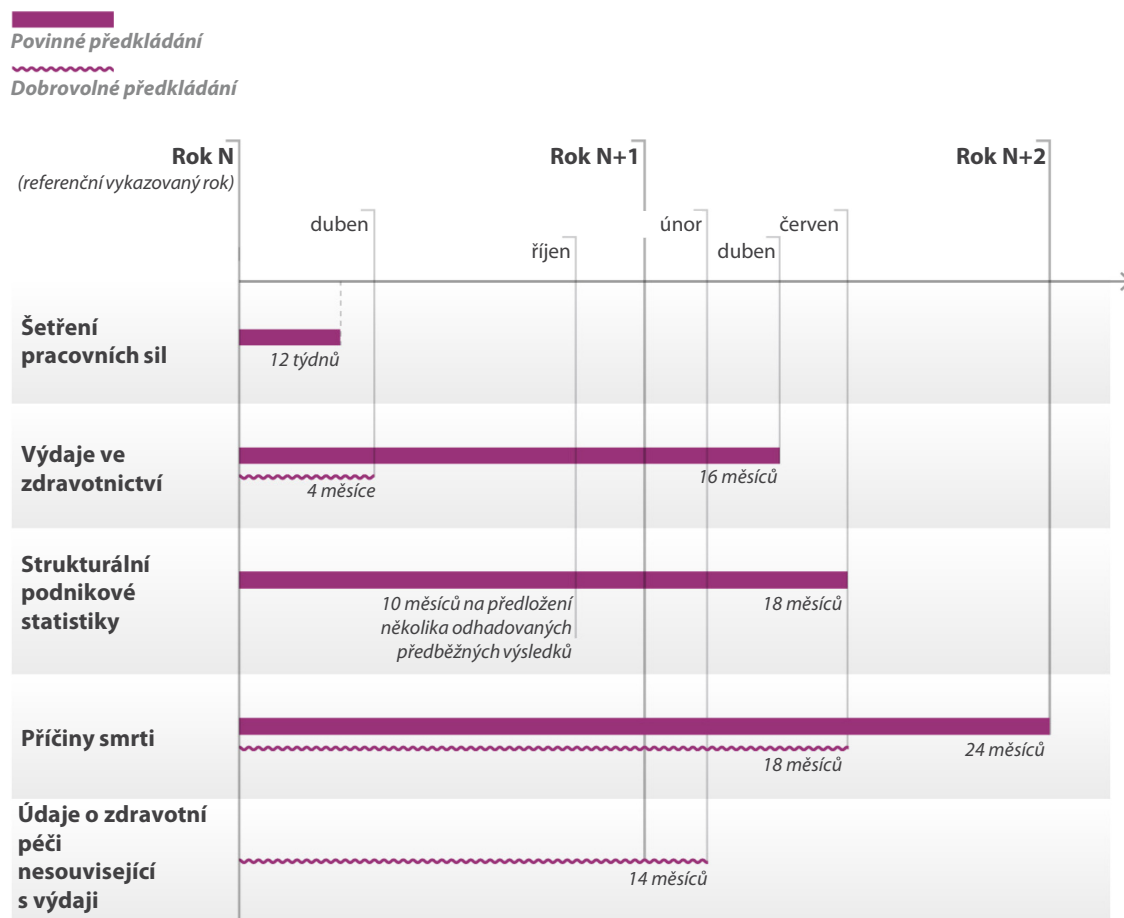
Pozn.: na základě Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10). Skupina Alzheimerova choroba a jiné demence zahrnuje G30 (Alzheimerova choroba) a F01–F03 (jiné demence). Francie údaje za rok 2018 nepředložila (51 v roce 2017).

Zdroj: EÚD na základě údajů Eurostatu o příčinách smrti.

52 Rozdíly ve výsledcích týkajících se oblasti zdraví lze přičíst nejen rozdílům v systémech zdravotní péče nebo zdravotnímu stavu obyvatelstva, ale také vnitrostátním anebo automatickým kódovacím postupům, které mohou vést k údajům, jež jsou nesrovnatelné.

53 Ve statistice je pro účinné rozhodování důležitá **včasnost** a **dochvilnost**. Pro tři kontrolované oblasti jsou v odvětvových nařízeních uvedena referenční období a konkrétní data, do kterých musí členské státy předložit Eurostatu údaje a zprávy kvality a metadatové soubory (viz [obrázek 9](#)). Většina členských států předkládá údaje pouze tehdy, pokud to vyžadují předpisy, a jen v předepsaném rozsahu.

Obrázek 9 – Lhůty pro předkládání údajů členských států

Zdroj: EÚD.

54 Jak je patrné z [obrázku 9](#), statistiky v některých oblastech mohou být předkládány až 24 měsíců po referenčním období, což snižuje jejich přínos pro uživatele. V letech 2018, 2019 a 2020 zaslalo dobrovolně údaje o výdajích ve zdravotnictví pouze šest (2018), devět (2019) a osm (2020) členských států do čtyř měsíců po skončení referenčního roku, což odpovídá včasnějším údajům. Kromě toho nemá systém ESS v případě vzniku nových potřeb potřebnou procesní flexibilitu, aby mohl rychle reagovat nabídkou nových datových souborů. To se projevilo zejména v souvislosti s pandemií COVID-19, o níž nebyly rychle k dispozici údaje pro statistiky v oblasti zdraví a pro podnikové statistiky. Zejména u údajů o příčinách smrti bylo nutné nalézt alternativní způsoby výpočtu míry úmrtnosti, totiž zorganizovat dobrovolný sběr údajů o týdenní úmrtnosti, aby bylo možné vypočítat měsíční nadúmrtost (viz [příloha V](#)).

55 Nedostatky týkající se dochvilnosti jsme zaznamenali ve všech statistických oblastech, které byly předmětem našeho auditu. Zpoždění při odevzdávání údajů, které jsou už zastaralé, činí celý proces z hlediska potřeb uživatelů neúčinným. Z dostupných informací o skutečných datech, kdy byly údaje předloženy členskými státy, vyplývá, že docházelo ke zpožděním oproti zákonným lhůtám u šetření

pracovních sil a u statistik v oblasti zdraví. Příklady zpoždění ve statistikách v oblasti zdraví jsou uvedeny v **rámečku 3**. O strukturálních podnikových statistikách nebyly tyto informace k dispozici, takže situaci v této oblasti jsme nemohli posoudit.

Rámeček 3

Příklady zpoždění při předkládání údajů

Výdaje ve zdravotnictví

- V kolech sběru údajů za roky 2018 a 2019 (referenční vykazované roky 2016 a 2017) zaslal jeden členský stát požadované informace se zpožděním plných 44 dní. Žádné další zpoždění nepřesáhlo 17 dní.
- V roce 2020 byla situace horší, protože lhůtu pro předložení údajů nedodrželo osm členských států. Zpoždění se pohybovalo mezi 21 a 75 dny.

Příčiny smrti

- V roce 2018 (referenční vykazovaný rok 2016) zaslaly tři členské státy požadované údaje po stanovené lhůtě. Byly požadovány soubory s metadaty, ale tři členské státy je zaslaly pozdě a sedm z nich je nezaslalo vůbec.
- V letech 2019 a 2020 (referenční vykazované roky 2017 a 2018) bylo 13 členských států schopno dodat údaje do 18 měsíců. Tři členské státy zaslaly údaje po lhůtě a nezaslaly požadované soubory metadat. Obzvláště Francie předložila údaje za rok 2017 až v září 2021 (zpoždění 21 měsíců) a za roky 2018 a 2019 dosud nezaslala žádné údaje. Teprve po 12 (za rok 2018) a 14 (za rok 2019) měsících Eurostat zaslal Francii oznámení o nesouladu s nařízením.

Údaje o zdravotní péči nesouvisející s výdaji

- V roce 2018 deset členských států, včetně Spojeného království, dodalo přinejmenším první verzi dotazníku s údaji po dohodnuté lhůtě, zatímco čtyři se opozdily pouze s konečnou verzí dotazníku.
- V roce 2019 dodalo údaje (alespoň jeden dotazník) a soubory s metadaty po stanovené lhůtě 19 členských států a v roce 2020 to bylo 11 členských států.

56 Při sestavování souhrnných ukazatelů za EU by měl Eurostat v případě potřeby údaje členských států odhadnout. Při auditu jsme zjistili, že za tři sledované tematické oblasti členské státy často údaje neposkytly vůbec, nebo že je poskytly pozdě. V takových případech (například u statistik v oblasti zdravotní péče nesouvisejících s výdaji a strukturálních podnikových statistik) použil Eurostat k získání souhrnného ukazatele EU odhady. Jednou výjimkou byl souhrnný ukazatel EU „příčiny smrti“ za rok

2018, který nebyl stanoven, protože Eurostat neprovedl odhad pro Francii (viz [rámeček 3](#)).

Ve zprávách určených Parlamentu a Radě chybí harmonizované informace a monitorovací ukazatele

57 Komise je povinna každé tři roky předkládat Parlamentu a Radě zprávu o kvalitě statistik, které šíří, s výjimkou statistik v oblasti zdraví. Analyzovali jsme dvě poslední zaslání zprávy, které se týkaly šetření pracovních sil a strukturální podnikové statistiky. Zjistili jsme, že míra podrobnosti se v obou zprávách lišila a informace byly nedostatečné a neumožňovaly vytvoření lepší představy o existujících nedostatcích (viz [rámeček 4](#)).

Rámeček 4

Nedostatky ve zprávách o kvalitě předkládaných Parlamentu a Radě

Šetření pracovních sil – zpráva za rok 2019

- Informace o některých opatřeních k zajištění přesnosti, avšak žádná srovnávací analýza za období 2014–2017.
- K dispozici byla tabulka udávající počet kalendářních dnů mezi koncem referenčního vykazovaného roku a šířením údajů jednotlivých členských států Eurostatem, nebylo však uvedeno, které členské státy poskytly údaje a kdy.
- Chyběly informace o statistice přístupu k mikrodátům, srozumitelnosti internetových stránek nebo o tom, ve kterých členských státech došlo k přerušení časových řad.

Strukturální podnikové statistiky – zpráva za rok 2021

- Členské státy jsou rozděleny do kategorií podle toho, do jaké míry postupují v souladu s předpisy, nejsou však uvedeny žádné informace o kritériích, podle kterých se rozdělení do těchto skupin provádí, a členské státy v jednotlivých kategoriích nejsou jmenovitě uvedeny.
- Chybí informace o členských státech, které podaly zprávu se zpožděním, nebo informace o délce tohoto zpoždění.
- Chybí zmínka o možných problémech v oblasti srovnatelnosti v důsledku zavedení nové statistické jednotky „podnik“.

- Chybí informace o možných opatřeních, jak zlepšit naplňování potřeb uživatelů, jako jsou včasnější údaje a dostupnost datového souboru pro malé a střední podniky ve smyslu definice EU.

58 Ani jedna ze zpráv neobsahovala podrobné monitorovací ukazatele, z nichž by byl patrný pokrok v oblasti nařízení o šetření pracovních sil a strukturální podnikové statistice. Každý statistický výstup vyžaduje vhodné ukazatele, které umožní řádně sledovat provádění nařízení a sestavovat harmonizované informace o kvalitě údajů.

Postupy šíření statistických údajů nejsou dostatečně harmonizovány

59 Aby byla zajištěna **dostupnost a srozumitelnost** při šíření statistik, měl by Eurostat mimo jiné zavést vhodné písemné postupy společně s politikou zveřejňování statistických údajů a kalendářem termínů jejich zveřejňování²². Politika zveřejňování statistických údajů by měla rozlišovat mezi různými druhy publikací a členění a kalendář termínů zveřejňování statistických údajů a politika a kalendář revizí by měly být známy předem.

60 Dokumenty, které jsme zkoumali, ukazují, že Eurostat zavedl soubor nástrojů a postupů, jako jsou redakční pravidla, které uplatňuje v procesu šíření údajů. Neexistují však žádná pravidla, která by vymezovala časový rámec od sběru údajů po jejich zveřejnění Eurostatem, včetně stanovení požadavku na zveřejnění údajů všech členských států ke stejnému datu. Od poloviny roku 2021 Eurostat vypracovává a zveřejňuje roční kalendář termínů zveřejňování klíčových výstupů v souladu s Kodexem evropské statistiky.

61 Kontrolovali jsme data zveřejnění údajů o šetření pracovních sil a výdajích ve zdravotnictví, což byly jediné soubory, k nimž jsme měli přístup. V letech 2018–2020 Eurostat nezveřejnil údaje o šetření pracovních sil všech členských států ve stejném termínu. Totéž se týkalo údajů o výdajích ve zdravotnictví, protože některé členské státy (viz bod **54** a **rámeček 3**) předkládaly údaje a odpovídaly na dotazy Eurostatu během procesu ověření se zpožděním. Zpoždění v šíření údajů prodloužilo období mezi referenčním vykazovaným rokem a datem zveřejnění.

62 Eurostat v souladu s Kodexem evropské statistiky vypracoval a vydal roční kalendář termínů zveřejňování klíčových výstupů na rok 2022. Pokud však jde o tři

²² Jak je uvedeno v Kodexu evropské statistiky z roku 2017.

tematické oblasti našeho auditu, některé podrobnosti (ukazatele, členění podle úrovně klasifikace, referenční období, položky, na které se vztahuje revize, atd.) se nezveřejňují.

63 Jedním z účelů politiky a kalendáře revizí je informovat uživatele o předpokládaném dopadu plánovaných změn na srovnatelnost, a umožnit jim tak lépe předvídat a řídit přerušení časových řad (viz [příloha III](#)). Zjistili jsme, že Eurostat aktualizuje údaje podle toho, kdy přijme podání, a podle toho, kde jsou nutné revize a opravy. Eurostat nemá obecnou politiku revizí, ale pro oblasti, jako jsou podnikové statistiky, byly vypracovány zvláštní politiky. V jiných oblastech, jako jsou „výdaje ve zdravotnictví“ a „příčiny smrti“, se údaje revidují, ale neuplatňuje se žádná společná politika; revize závisí na politice každého členského státu.

Přístup před zveřejněním by mohl ohrožovat rovnost a umožňovat únik informací

64 V zájmu budování důvěry v oficiální statistiky stanoví právní rámec EU i mezinárodní statistické zásady, že se všemi uživateli musí být zacházeno stejně²³. Příslušné mezinárodní pokyny jsou dokonce ještě jednoznačnější, neboť hovoří i o současném přístupu (viz [příloha III](#)).

65 Ve vzájemném hodnocení z roku 2014 dospěla poradní komise ESGAB k názoru, že existují pádné důvody pro úplný zákaz uplatňování přístupu před zveřejněním, a doporučila provést komplexní šetření dopadu tohoto postupu (viz [příloha VI: 2014/11](#)). Od té doby poradní komise ESGAB formulovala čtyři další doporučení, mimo jiné ohledně snížení četnosti a počtu statistik podléhajících přístupu před zveřejněním a ohledně harmonizace a transparentnosti postupů předběžného zveřejnění mezi partnery systému ESS (2015/5, 2015/6, 2015/7, 2018/1²⁴). Zjistili jsme, že Eurostat při provádění těchto doporučení dosáhl určitého pokroku. V roce 2021 poradní komise ESGAB požadovala, aby Eurostat provedl kritický přezkum své praxe přístupu ke statistikám před zveřejněním v rámci Komise (viz [příloha VI: 2021/4](#)). V reakci na tento požadavek bylo dosaženo dohody s Eurostatem, že podá přehled současného stavu v rámci stávajících memorand o porozumění s ostatními útvary Komise.

²³ Článek 2 a čl. 18 odst. 1 nařízení č. 223/2009, v platném znění, čl. 6 odst. 2 rozhodnutí Komise o Eurostatu z roku 2012 a kodifikované zásady OSN (základní zásady oficiální statistiky OSN a zásady upravující mezinárodní statistické činnosti).

²⁴ Výroční zpráva ESGAB za rok 2015 a *Opinion of the ESGAB concerning the implementation of the Commission's commitment on confidence* (2018).

66 Přístup před zveřejněním je na úrovni systému ESS odůvodněn na základě Kodexu evropské statistiky²⁵. Eurostat poskytuje přístup před zveřejněním k některým klíčovým údajům svému vrcholnému vedení, GŘ pro hospodářské a finanční záležitosti, GŘ pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování a ECB, jakož i sdělovacím prostředkům. Akreditované tiskové agentury dostávají tiskové zprávy předem elektronickou cestou, přičemž informace podléhají embargu²⁶. Naproti tomu italský národní statistický úřad poskytuje novinářům přístup před zveřejněním pouze během informační schůzky bez jakéhokoli vnějšího kontaktu (systém „zamčených dveří“)²⁷. Domníváme se, že režim uplatňovaný Eurostatem nezajišťuje, aby nedošlo k úniku údajů.

67 Zpřístupnění makroekonomických údajů EU před zveřejněním vytváří riziko, že ti, kteří k nim získají přístup dříve, je mohou využít k ekonomickému zisku (viz **rámeček 5**). Možnost přístupu před zveřejněním by mohla dát vzniknout příležitosti k ekonomickému zisku, který by mohl vážně narušovat trhy.

Rámeček 5

Výzkum potenciálního dopadu přístupu před zveřejněním na kapitálové trhy

Z analýzy údajů o obchodování mezi lednem 2011 a březnem 2017 provedené ve **Švédsku**, kde není přístup před zveřejněním uplatňován, vyplývá, že švédská koruna nevykazovala před zveřejněním oficiálních makroekonomických údajů žádné výkyvy ani známky pohybu.

Ve **Spojeném království**, kde je uplatňován široký přístup před zveřejněním, analýza údajů o obchodování mezi dubnem 2011 a prosincem 2016 prokázala, že libra v hodině před zveřejněním údajů zaznamenávala prudký pohyb. V důsledku toho se v červenci 2017 národní statistický úřad Spojeného království rozhodl přístup před zveřejněním více omezit.

Z analýzy údajů o obchodování z let 2012–2017 v **Německu**, kde byl rovněž přístup před zveřejněním běžný, vyplynulo, že měnové futures eura se ve třiceti minutách před zveřejněním údajů pohybovaly více než obvykle. V důsledku toho se německý

²⁵ **Zásada 6:** „Všichni uživatelé mají ke zveřejněným statistikám stejný přístup ve stejnou dobu. Jakýkoli přednostní přístup před zveřejněním statistik pro jakéhokoli vnějšího uživatele je omezen, řádně odůvodněn, řízen a zveřejněn.“

²⁶ *Protocol on impartial access to Eurostat data for users*, leden 2014.

²⁷ ISTAT, *Embargo: a policy for transmitting correct information*.

národní statistický úřad v prosinci 2017 rozhodl přístup tiskových agentur před zveřejněním omezit.

A konečně v **USA**, kde je přístup před zveřejněním uplatňován, prokázala analýza údajů o obchodování za období od ledna 2008 do března 2014 provedená roku 2016, že v době před oficiálním zveřejněním makroekonomických oznámení v USA docházelo k rozsáhlému informovanému obchodování.

Zdroj: Kurov, A. a kol., [Price drift before U.S. macroeconomic news: private information about public announcements?](#), Working Paper Series č. 1901, ECB, 2016, Kurov, A. a kol., [Drift Begone! Release Policies and Preannouncement Informed Trading](#), 2021, Georgiou, A., [Prerelease access to official statistics is not consistent with professional ethics](#), Statistical Journal of the IAOS, sv. 36, č. 2, s. 313–325, 2020, Georgiou, A., [Pre-release access to official statistics is not consistent with professional ethics: Some additional reflections](#), Statistical Journal of the IAOS, sv. 38, č. 1, s. 321–329, 2022.

68 V zájmu transparentnosti se v rámci mezinárodních osvědčených postupů doporučuje připojit k tiskovým zprávám seznam poskytnutých přístupů před zveřejněním. Internetové stránky Eurostatu však neposkytují vyčerpávající informace o všech uživatelích a určených funkcích, které využívají přístup před zveřejněním.

69 Nejméně deset zemí v rámci ESS (Česká republika, Dánsko, Chorvatsko, Itálie, Polsko, Slovinsko, Finsko, Švédsko, Island a Norsko) zrušilo praxi poskytování přístupu před zveřejněním vládním institucím anebo sdělovacím prostředkům. Postupy poskytování přístupu před zveřejněním v rámci ESS jsou proto nadále neharmonizované (viz bod [65](#)).

Možnosti vzájemných hodnocení přinášet zlepšení nejsou plně využity

70 Při vzájemných hodnoceních se posuzuje, zda Eurostat a vnitrostátní statistické systémy postupují obecně v souladu se zásadami Kodexu evropské statistiky, který je základem společného rámce kvality ESS. Vzájemné hodnocení vnitrostátních statistických systémů provádí tým odborníků a poradní komise ESGAB provádí vzájemné hodnocení Eurostatu. Od přijetí Kodexu evropské statistiky v roce 2005 uspořádal ESS tři kola samoregulovaných vzájemných hodnocení, což znamená, že rozhodnutí o nich přijímá interně Výbor pro Evropský statistický systém (viz [obrázek 2](#)). V následujících oddílech zkoumáme, zda:

a) Komise účinně provedla doporučení druhého vzájemného hodnocení;

- b) Eurostat sledoval pokrok vnitrostátních statistických systémů při provádění doporučení druhého vzájemného hodnocení účinně;
- c) je koncepce třetího kola vzájemných hodnocení vnitrostátních statistických systémů vhodná pro daný účel.

Komise dosáhla značného pokroku při plnění většiny doporučení vzájemného hodnocení

71 Má-li být zajištěn maximální dopad doporučení poradní komise ESGAB, je třeba, aby je Komise provedla co nejdříve a v co největším rozsahu. Pokud doporučení neprovede, měla by to řádně odůvodnit v souladu s mezinárodními pokyny, doporučeními a osvědčenými postupy v oblasti statistiky.

72 V roce 2014 provedla poradní komise ESGAB druhé vzájemné hodnocení Eurostatu a vydala 16 doporučení spadajících do šesti hlavních oblastí: právní předpisy, jimiž se řídí postupy pro jmenování a odvolání vrcholného vedení, struktura právních předpisů v oblasti statistiky, soudržnost evropské statistiky, šíření, komunikace a uživatelé a koordinace (viz [příloha VI](#)). V reakci na to vypracoval Eurostat prováděcí plán obsahující 20 opatření ke zlepšení²⁸.

73 Zjistili jsme, že Komise dosáhla pokroku při plnění většiny doporučení vzájemného hodnocení, zejména v oblasti struktury právních předpisů a komunikace a uživatelů. Některá klíčová doporučení v oblasti nezávislosti a nestrannosti (právní předpisy, jimiž se řídí jmenování a odvolání vrcholného vedení, a přístup před zveřejněním – viz body [64–69](#)) však nebyla přijata anebo nebyla účinně řešena²⁹.

74 V rámci vzájemného hodnocení v roce 2014 vydala poradní komise ESGAB čtyři doporučení týkající se celé škály právních předpisů EU, jimiž se řídí nábor, jmenování a odvolání vrcholného vedení Eurostatu (viz [příloha VI](#): 2014/1–2014/4). Eurostat však tato doporučení nepřijal a nenavrhl žádná odpovídající opatření ke zlepšení. Eurostat uvedl, že doporučení buď přesahují rámec Kodexu evropské statistiky (2014/1, 2014/2 a 2014/4), nebo jsou dostatečně řešena v platném právním rámci EU (2014/3). V dalším vzájemném hodnocení (2021) poradní komise ESGAB řadu svých doporučení v této oblasti zopakovala (viz [příloha VI](#): 2021/1 a 2021/2), ani poté však nebyla přijata.

²⁸ Doporučení poradní komise ESGAB a opatření ke zlepšení přijatá Eurostatem v reakci na tato doporučení.

²⁹ Výroční zpráva poradní komise ESGAB za rok 2021.

75 V roce 2012 jsme také doporučili následující³⁰: „Aby dosáhla plného dodržování Kodexu evropské statistiky, Komise by měla: [...] d) posílit profesionální nezávislost hlavního statistika Evropské unie tím, že bude jmenován na pevný mandát poté, co jeho jmenování získá kladné stanovisko od Evropské poradní komise pro dohled nad statistikou a bude schváleno Evropským parlamentem a Radou“. Navzdory podpoře Evropského parlamentu nebylo naše doporučení provedeno, protože Komise se domnívala, že stávající právní rámec je vhodný a potřebné záruky jsou již zavedeny.

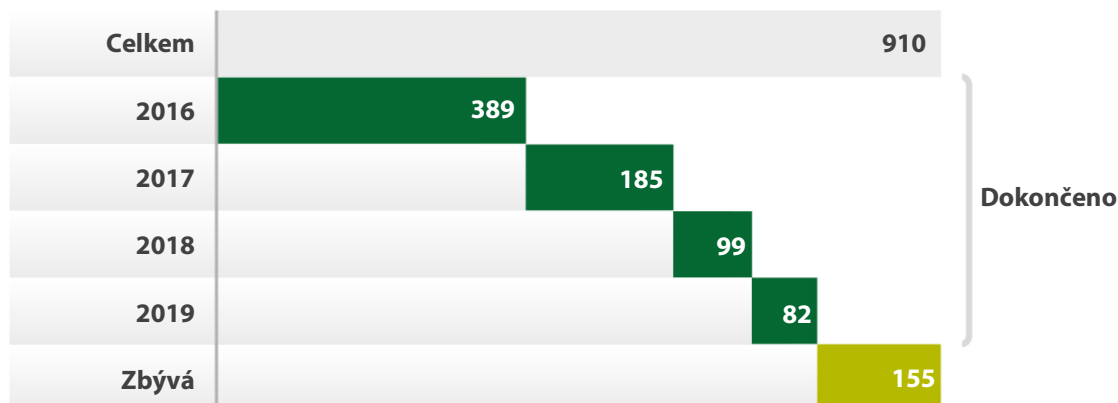
Hodnocení Eurostatu týkající se způsobu, jímž členské státy provádějí zlepšovací opatření vyplývající ze vzájemného hodnocení, je do značné míry založeno na vzájemné důvěře mezi statistickými úřady

76 Součástí koordinační úlohy Eurostatu je účinně sledovat doporučení, která byla členským státům vydána na základě vzájemných odborných hodnocení. Po druhém vzájemném hodnocení (2013–2015) sledoval Eurostat, jak národní statistické úřady provádějí dohodnutá zlepšovací opatření, pomocí každoročních dotazníků (2016–2019). Celé sledování bylo v zásadě do značné míry založeno na důvěře, neboť za provádění zlepšovacích opatření odpovídaly národní statistické úřady, které měly za úkol zajistit, aby byla tato opatření vhodná, úplná a náležitě zdokumentovaná. Teprve v posledním kole sledování v roce 2019 se Eurostat pokusil ověřit vykázaný pokrok tím, že členským státům zaslal žádosti o vysvětlení.

77 **Obrázek 10** ukazuje pokrok, kterého národní statistické úřady postupně dosahovaly při dokončování zlepšovacích opatření, která vyplynula z druhého vzájemného hodnocení. Podle poslední dostupné monitorovací zprávy nebylo na konci roku 2019 stále dokončeno 155 z 910 stanovených opatření (17 %) (podrobný rozpis viz [příloha VII](#)).

³⁰ Zvláštní zpráva EÚD č. 12/2012.

Obrázek 10 – Plnění zlepšovacích opatření od roku 2016

Pozn.: údaje za rok 2019 zahrnují 18 opatření, která byla „uzavřena“, protože nebyly plánovány žádné další činnosti. Ze 173 nedokončených opatření bylo osm ve Spojeném království a o jejich stavu nebyly k dispozici žádné další informace.

Zdroj: EÚD na základě údajů Komise.

78 Zjistili jsme, že provádění zlepšovacích opatření bylo brzděno tam, kde závisela na jiných orgánech než na národních statistických úřadech, nebo tam, kde chyběla politická vůle anebo podpora. Opatření tohoto druhu obvykle spočívala v legislativních změnách (například jmenování a odvolávání vedoucích pracovníků národních statistických úřadů, přístup ke správním údajům, vytvoření orgánů dohledu), některá se však týkala lidských či finančních zdrojů nebo dokonce rozvoje IT.

79 V Itálii a ve Finsku se legislativní postup zastavil a více než sedm let po druhém vzájemném hodnocení nejsou opatření stále dokončena. V Chorvatsku a na Kypru byly nezbytné legislativní změny provedeny se značným zpožděním přibližně pěti let. Vysocí představitelé klíčových zúčastněných stran (ministerstva, parlament) nebyli zapojeni do procesu vzájemného hodnocení dostatečně včas, aby mohli napomáhat při provádění klíčových opatření týkajících se institucionálního uspořádání a správy (profesionální nezávislost).

80 Kromě profesionální nezávislosti potřebují vnitrostátní statistické úřady k provádění svých statistických programů odpovídající lidské, finanční a technické zdroje (viz [příloha III](#)). Zkoumali jsme výroční zprávy poradní komise ESGAB, vzájemná hodnocení členských států a informace o zdrojích a provedli jsme dotazování v pěti zemích v našem vzorku a mezi dalšími zúčastněnými stranami a zjišťovali jejich názor na řízení ve vnitrostátních statistických systémech.

81 Zjistili jsme, že profesionální nezávislost není stále ještě všude zaručena, zejména pokud jde o jmenování a odvolávání vedoucích národních statistických úřadů. Vzhledem k tomu, že jiné vnitrostátní orgány jsou obvykle součástí některého

ministerstva, jejich nezávislost je ještě nejistější. Naše pozorování potvrzuje zjištění Eurostatu, že 25 ze 72 zlepšovacích opatření (35 %) týkajících se profesionální nezávislosti nebylo k prosinci 2019 ještě dokončeno (viz [příloha VII](#)).

82 Několik národních statistických úřadů nám rovněž sdělilo obavy ohledně své finanční závislosti a zmínilo se o nedostatku svých zdrojů ve světle rostoucí poptávky po nových statistikách a potřeby značných technologických investic. V tomto ohledu Rada v listopadu 2021 uznala, že je třeba, aby měly Eurostat a vnitrostátní systémy k dispozici dostatečné lidské a finanční zdroje, jež jim umožní dále využívat nové zdroje údajů a digitální technologie³¹.

Koncepce vzájemného hodnocení se postupem času zlepšuje, některé významné nedostatky však přetrvávají

83 Cílem vzájemných hodnocení je posoudit, zda partneři ESS dodržují zásady Kodexu evropské statistiky, který je základním kamenem společného rámce kvality, jehož účelem je zajišťovat kvalitu evropské statistiky. Naproti tomu většina vyspělých statistických systémů mimo Evropu uplatňuje pouze sebehodnocení. Kromě dodržování předpisů je dalším účelem vzájemného hodnocení poskytnout doporučení, která pomohou statistickým úřadům zlepšovat a rozvíjet statistické systémy. Klíčové fáze vzájemného hodnocení ukazuje [obrázek 11](#).

³¹ Závěry Rady o statistice EU, které schválila Rada pro hospodářské a finanční věci (ECOFIN), 9. listopadu 2021.

Obrázek 11 – Stručný přehled postupu vzájemného hodnocení

Zdroj: EÚD na základě údajů Eurostatu.

84 *Tabulka 2* ukazuje, jak se v průběhu času vyvíjely klíčové prvky koncepce vzájemného hodnocení. Záměrem prvního vzájemného hodnocení (2005–2007) bylo především zvýšit povědomí o Kodexu evropské statistiky a pro všechny účastníky se stalo příležitostí k seznámení se s tímto druhem hodnocení. Mělo však značné slabiny³². Koncepce druhého kola (2013–2015) byla už vylepšena, do druhého kola byli zapojeni externí odborníci a dostalo se mu většího mezinárodního uznání. Ve třetím kole (2021–2023) byla už také provedena některá další doporučení poradní komise ESGAB. Členské státy v našem vzorku byly obecně spokojeny s příspěvkem Eurostatu při přípravě koncepce a zdůrazňovaly, že se od počátku podílely na vypracování metodiky.

³² Viz zvláštní zpráva EÚD č. 12/2012: „Podařilo se Komisi a Eurostatu zkvalitnit proces tvorby spolehlivé a důvěryhodné evropské statistiky?“ a Výroční zpráva poradní komise ESGAB za rok 2011.

Tabulka 2 – Klíčové aspekty koncepce tří kol vzájemného hodnocení

	1. kolo (2005–2007)	2. kolo (2013–2015)	3. kolo (2021–2023)
Koncepce	Koncepce založená na vzájemném hodnocení	Koncepce podobná auditu	Kombinace obou koncepcí
Pokrytí Kodexu evropské statistiky	Částečné (6 zásad)	Úplné (15 zásad)*	Úplné (16 zásad)*
Pokrytí vnitrostátních statistických systémů	Pouze NSÚ	NSÚ a až 3 jiné vnitrostátní orgány	NSÚ a 3–6 jiných vnitrostátních orgánů
Vzájemná hodnocení	Zástupci jiných NSÚ	Zástupci jiných NSÚ a externí odborník	Zástupci jiných NSÚ, externí odborník a člen Eurostatu

* Pozn.: od roku 2017 má Kodex evropské statistiky 16 zásad.

Zdroj: EÚD.

85 Během našich setkání se zúčastněnými stranami jsme zjistili, že panuje shoda v tom, že vzájemná hodnocení je třeba provádět dostatečně často, aby bylo možné průběžně zlepšovat kvalitu ESS. Průměrná doba mezi druhým a třetím kolem bude sedm a půl roku, v případě Slovenska to bude téměř deset let. Při takovém časovém odstupu není možné řádně zachytit dopady změn, jako je technologický pokrok či nové zdroje dat, které musí systém ESS trvale sledovat a jimž se musí přizpůsobovat.

86 Aby bylo vzájemné hodnocení komplexní a spravedlivé vůči všem zemím, musí také hodnotit podstatné rysy každého vnitrostátního statistického systému jako celku. Metodika pro rok 2020 však stanovila maximální počet šesti jiných zúčastněných vnitrostátních orgánů v každé zemi, což je subjektivně zvolená hranice, která nezohledňuje míru decentralizace tvorby evropských statistik v jednotlivých zemích (viz [příloha VIII](#)). Doporučená metodika byla navíc nejednoznačná a subjektivní a neuplatňovala ve všech zemích srovnatelná kvalifikační kritéria pro výběr. Kromě toho jsou jiné zúčastněné vnitrostátní orgány vybírány národními statistickými úřady, a nikoli na úrovni EU, jak by to vyžadovala důvěryhodnost a konzistentnost tohoto úkolu. Poradní komise ESGAB ani odborníci na vzájemné hodnocení se na výběru jiných vnitrostátních orgánů nijak nepodíleli.

87 Řada národních statistických úřadů omezila počet jiných vnitrostátních orgánů na tři. To je další subjektivně zvolená hranice, která přináší riziko vyloučení jiných klíčových vnitrostátních orgánů pro evropskou statistiku. Jeden národní statistický úřad dokonce výslovně uvedl, že jeho výchozím záměrem byl výběr pouze tří jiných

vnitrostátních orgánů. Tímto přístupem nezahrnul do výběru jiný vnitrostátní orgán odpovědný za údaje o „příčinách smrti“, který ve dvou po sobě jdoucích letech nepředložil Eurostatu požadované údaje.

88 Poradní komise ESGAB byla zřízena s cílem zlepšit nezávislost, integritu a odpovědnost Eurostatu a ESS³³, a reagovat tak na nedostatky ve vnitrostátních systémech³⁴. Úloha poradní komise ESGAB se však omezuje na předkládání výroční zprávy Parlamentu a Radě, která obsahuje nezávislé hodnocení provádění Kodexu evropské statistiky v systému ESS jako celku, přičemž důraz je kladen spíše na Eurostat než na vnitrostátní statistické systémy. V roce 2012 jsme doporučili rozšířit působnost poradní komise ESGAB o funkci dohledu³⁵. Přestože bylo toto doporučení přijato, nebylo účinně provedeno.

89 Důsledkem „samoregulované“ povahy vzájemných hodnocení systému ESS, která jsou v současnosti uplatňována, je, že jejich podoba (načasování, rozsahu, koncepci, postupu výběru jiných vnitrostátních orgánů a složení a výběru odborných týmů) se dohodne na základě konzultací mezi partnery zastupujícími různé vnitrostátní pohledy, a nikoli na základě širšího pohledu EU. Navzdory své nezávislosti na národních zájmech poradní komise ESGAB o klíčových aspektech návrhu nerozhoduje.

³³ Zřízen rozhodnutím Evropského Parlamentu a Rady č. 235/2008/ES.

³⁴ COM(2005) 217 v konečném znění a W. Radermacher (2011), *European Statistics: People Count*.

³⁵ Zvláštní zpráva EÚD č. 12/2012: „Podařilo se Komisi a Eurostatu zkvalitnit proces tvorby spolehlivé a důvěryhodné evropské statistiky?“

Závěry a doporučení

90 Dospěli jsme k celkovému závěru, že Komisi vypracované evropské statistiky jsou obecně dostatečně kvalitní z hlediska potřeb tvůrců politik, podniků i občanů. Je však třeba ještě odstranit některé nedostatky.

91 Strategické plány Eurostatu odrážejí především institucionální priority stanovené v jednotlivých po sobě následujících evropských statistických programech. Neměří však dostatečně, jakého pokroku bylo dosaženo při plnění cílů (viz body 22–23).

92 Evropský statistický poradní výbor, hlavní orgán určený k zastupování uživatelů, ve svém současném složení nezastupuje účinně všechny uživatele, jako například mezinárodní organizace, ani kolektivní názory akademické obce či společenství výzkumných pracovníků. Kromě toho Evropský statistický poradní výbor nedosáhl žádného významného pokroku ve vztazích s národními radami uživatelů statistik. Potřeby uživatelů nejsou plně uspokojeny, neboť v kontrolovaných oblastech chybí údaje. Evropský statistický program ne vždy upřednostňuje opatření k odstranění těchto nedostatků v zájmu vyšší relevance evropské statistiky a Eurostat nepoužívá definici malých a středních podniků správně (viz body 24–29).

Doporučení 1 – Lépe reagovat na potřeby uživatelů

Má-li být Komise schopna lépe reagovat na potřeby uživatelů, měla by Evropský statistický poradní výbor učinit inkluzivnějším tím, že v něm budou vyváženým a účinným způsobem zastoupeni všichni uživatelé, kterým by byla poskytnuta podpora ze strany odborníků na konkrétní oblasti.

Cílové datum provedení: 2023

93 Navzdory zvýšenému financování prostřednictvím evropského statistického programu je tvorba evropských statistik stále částečně závislá na financování poskytovaném jinými útvary Komise. Poskytnuté finanční prostředky pokrývají z velké části institucionální potřeby. Ačkoli z několika grantů EU se financují inovativní projekty, značná část grantů se ve skutečnosti používá k financování povinných statistických činností. Přidaná hodnota, kterou by mohl evropský statistický program přispět k realizaci inovativních projektů, je proto omezená. Ačkoli jednotlivé granty byly posouzeny, kvalitativní posouzení výsledků nebylo obecně zdůvodněno, což by mohlo omezit prostor pro následná opatření a snížit udržitelnost výsledků (viz body 30–34).

Doporučení 2 – Usilovat o posílení finanční nezávislosti evropského statistického programu a upřednostňovat inovativní projekty

Komise by měla:

- a) posoudit, nakolik je možné snížit závislost příštího evropského statistického programu na více zdrojích financování;
- b) upřednostňovat inovativní projekty s jasnou přidanou hodnotou pro EU.

Cílové datum provedení: 2024

94 Eurostat má zavedený dostatečný systém řízení kvality. Jeho podpora poskytovaná členskými státy je do značné míry přiměřená. Neexistují však žádné interní pokyny, které by stanovily rámec pro poskytování podpory, a řešení složitých metodických problémů může trvat dlouho, což má dopad na řadu aspektů kvality údajů, včetně srovnatelnosti (viz body [35–39](#)).

95 Zjistili jsme, že zprávy členských států o kvalitě nejsou vždy v souladu s pokyny a mezi jednotlivými statistickými procesy ani v rámci těchto procesů nejsou harmonizovány. Míra podrobnosti se v jednotlivých členských státech liší, což ztěžuje správné pochopení a posouzení kvality údajů. Četnost podávání zpráv o kvalitě se u jednotlivých statistických činností liší a podávání zpráv není ve všech případech povinné. Tyto nedostatky mají za následek neúplné informace pro uživatele (viz body [40–43](#)).

96 Ve třech námi kontrolovaných oblastech není Eurostat oprávněn k provádění kontrol na místě. Ověřuje údaje předložené členskými státy, ale výsledky svých posouzení ne vždy řádně dokumentuje. Eurostat neprovádí hloubkové hodnocení všech aspektů kvality, jako je srovnatelnost a soudržnost (viz body [44–52](#)).

97 Včasnost je problémem zejména u statistik v oblasti zdraví a podnikových statistik, neboť některé datové soubory mohou být předkládány 14 až 24 měsíců po referenčním vykazovaném roce. Vzhledem k absenci údajů v reálném čase o „příčinách smrti“ se odhad míry úmrtnosti v důsledku onemocnění COVID-19 provádí alternativními způsoby. Zpoždění při poskytování údajů činí celý proces z hlediska potřeb uživatelů neúčinným. Eurostat má pokyny pro posuzování souladu s předpisy, ty však nezahrnují stanovení časového rámce. ESS není dostatečně flexibilní, aby mohl rychle reagovat. V případě chybějících údajů o „příčinách smrti“ na vnitrostátní úrovni

Eurostat neprovedl odhady, takže nejsou k dispozici souhrnné údaje za EU (viz body 53–56).

98 Pokud to vyžadují právní předpisy, předkládá Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávy o kvalitě statistiky. Tyto zprávy však neposkytují přesný obraz existujících nedostatků a chybí v nich podrobné monitorovací ukazatele, které by umožnily prokázat pokrok v dodržování nařízení. Některá klíčová odvětvová nařízení, například v oblasti zdraví, předložení takových zpráv nevyžadují (viz body 57–58).

Doporučení 3 – Zlepšit zprávy členských států o kvalitě a posuzování kvality evropské statistiky

Komise by měla:

- a) zajistit, aby zprávy o kvalitě, které dostává od členských států, byly založeny na společných standardech a obsahovaly úplné a srovnatelné informace;
- b) provádět důkladnější a lépe zdokumentovaná hodnocení statistiky v oblasti práce, podnikání a zdraví, aby se zvýšila přesnost, včasnost a dochvilnost, srovnatelnost a soudržnost údajů.

Cílové datum provedení: 2024

99 I když Eurostat vypracoval kalendář termínů zveřejňování statistik, chybí v něm některé podrobnosti. Kromě toho Eurostat dosud nemá obecnou politiku revizí a nezveřejňuje údaje z šetření pracovních sil ani údaje o výdajích na zdravotní péči všech členských států ve stejný den (viz body 59–63).

100 Eurostat poskytuje některým útvarům Komise a sdělovacím prostředkům před zveřejněním statistik přístup k údajům, které mohou přinést ekonomický prospěch a umožňovat únik informací. Ustanovení, jimiž se řídí přístup před zveřejněním, nejsou na internetových stránkách Eurostatu plně popsána a není zveřejněn ani seznam uživatelů, kterým byl udělen přednostní přístup (viz body 64–69).

Doporučení 4 – Přehodnotit současnou praxi zpřístupňování statistik před zveřejněním

Komise by měla:

- a) pečlivě posoudit nezbytnost a přidanou hodnotu poskytování přístupu před zveřejněním;
- b) v případě, že bude zachován, zveřejnit úplné informace o přístupu před zveřejněním a posílit ochranná opatření proti případnému úniku informací.

Cílové datum provedení: 2023

101 Komise dosáhla pokroku při plnění většiny doporučení ze vzájemného hodnocení, například doporučení v oblasti struktury právních předpisů a komunikace a uživatelů. Nepřijala však některá klíčová doporučení týkající se nezávislosti a nestrannosti (viz body [70–75](#)).

102 Hodnocení Eurostatu týkající se způsobu, jímž členské státy provádějí zlepšovací opatření vyplývající ze vzájemného hodnocení, je do značné míry založeno na vzájemné důvěře mezi statistickými úřady. Provádění některých zlepšovacích opatření bylo ztíženo, protože záviselo na jiných orgánech než na národních statistických úřadech a chyběla politická podpora. Klíčová zlepšovací opatření, jako je změna vnitrostátních právních předpisů v oblasti statistiky, byla provedena pouze částečně. Kromě toho ve všech členských státech stále není zajištěna profesionální nezávislost, zejména na úrovni jiných vnitrostátních orgánů (viz body [76–82](#)).

103 Koncepce nástroje pro vzájemné hodnocení, kterým se posuzuje soulad Eurostatu a ESS s Kodexem evropské statistiky, se od prvního použití nástroje zlepšila. Vzájemná hodnocení však nejsou dostatečně častá, aby umožnila průběžné zlepšování kvality, a ne vždy pokrývají vnitrostátní statistické systémy uceleně. Navzdory své nezávislosti na národních zájmech má Evropská poradní komise pro dohled nad statistikou při koncipování vzájemných hodnocení jen omezenou úlohu (viz body [83–89](#)).

Doporučení 5 – Posoudit, zda je proveditelné posílit mandát Evropské poradní komise pro dohled nad statistikou

Komise by měla posoudit, zda je proveditelné a vhodné rozšířit stávající mandát Evropské poradní komise pro dohled nad statistikou tak, aby zahrnoval i rozhodování o všech klíčových prvcích koncepce vzájemných hodnocení.

Cílové datum provedení: 2023

Tuto zprávu přijal senát IV, jemuž předsedá Mihails Kozlovs, člen Účetního dvora, v Lucemburku na svém zasedání dne 26. října 2022.

Za Účetní dvůr

Tony Murphy
předseda

Přílohy

Příloha I – Oficiální statistiky v kontextu koronavirové krize

Pandemie COVID-19 představovala pro statistické systémy nemalou výzvu, která vystavila orgány odpovědné za statistické činnosti značné zátěži. Největším problémem bylo zajištění včasného poskytování statistik v oblasti veřejného zdraví a poskytování odpovídajících informací o odvětví reálné ekonomiky, konkrétně o domácnostech a malých a středních podnicích.

Pandemie zpočátku narušila toky údajů z podniků a domácností, což představovalo problémy pro oficiální statistiku. Tradiční metody osobního sběru údajů již nebyly reálné, takže některá šetření nebylo možno provádět a musela být odložena. Pandemie COVID-19 také představovala výzvu pro stávající normy v oblasti interpretace a přiměřenosti. Oficiální statistika se proto musela rychle přizpůsobit měnícím se podmínkám. Začaly se hojně využívat alternativní metody sběru dat, jako jsou telefonické dotazování, internetové aplikace nebo data velkého objemu. Tato změna však může ovlivnit kvalitu a srovnatelnost údajů. Zpočátku tvůrci politik a sdělovací prostředky reagovali na poptávku po globálních epidemiologických údajích téměř v reálném čase především prostřednictvím přehledů statistických ukazatelů, jako je například srovnávací přehled vyvinutý [Univerzitou Johnse Hopkinse](#), který fungoval nezávisle na oficiálních statistických systémech. Později [WHO](#) a [ECDC](#) vytvořily vlastní přehledy statistických ukazatelů, čímž překlenuly tuto mezeru, avšak způsobem, který provázely problémy se srovnatelností.

Podle poradní komise ESGAB byla reakce ESS na krizi COVID-19 pozitivní. Přestože pandemie vážně postihla několik fází tvorby statistických údajů, země systému ESS a Eurostat dokázaly pokračovat v tvorbě klíčových ukazatelů bez přerušení. Aby zajistil trvalou kvalitu a srovnatelnost statistik ve změněných podmínkách, vydal Eurostat více než 30 pokynů, které se zabývají obecnými i odvětvovými metodickými otázkami. Eurostat rovněž vytvořil na svých internetových stránkách zvláštní oddíl, jehož prostřednictvím poskytuje uživatelům nejnovější informace. Poskytl seznam datových souborů týkajících se onemocnění COVID-19 a spustil evropský přehled statistických ukazatelů oživení, který v současné době obsahuje 27 ukazatelů o oživení, které se týkají zdravotních a sociálních, hospodářských, obchodních a environmentálních témat. Eurostat rovněž zavedl několik nových krizových ukazatelů (například týdenní úmrtnost a měsíční nadúmrtost), aby bylo možné lépe posoudit dopady pandemie. V listopadu 2020 se vedoucí pracovníci NSÚ a Eurostatu dohodli na koordinované reakci na budoucí krize postihující ESS, označované jako „Wiesbadenské memorandum“, které by mohlo usnadnit společný postup v budoucích krizích.

Příloha II – Vybrané statistické činnosti

Tematická oblast: pracovní síla	
Statistická činnost: šetření pracovních sil	
Popis	<p>Pracovní situace je zásadním konceptem statistiky trhu práce.</p> <p>Šetření pracovních sil EU je největší evropské výběrové zjišťování v domácnostech, které poskytuje čtvrtletní a roční výsledky týkající se účasti osob ve věku 15 let a starších na trhu práce, stejně jako osob nespádajících mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Vztahuje se na osoby žijící v soukromých domácnostech. Osoby jsou rozděleny do tří kategorií jako zaměstnaní, nezaměstnaní nebo mimo pracovní sílu (dříve nazývané ekonomicky neaktivní). K dispozici jsou další členění, například podle pohlaví a věku. Šetření pracovních sil EU provádějí národní statistické úřady a údaje centrálně zpracovává Eurostat. Národní statistické úřady odpovídají za přípravu vnitrostátních dotazníků, sestavení výběrového souboru, provádění dotazování a zasílání výsledků Eurostatu v souladu se společným systémem kódování.</p> <p>Definice používané v šetření pracovních sil EU se řídí usnesením 13. mezinárodní konference statistiků práce, kterou v roce 1982 svolala Mezinárodní organizace práce (označované jaké „pokyny MOP“).</p>
Odpovědnost za hodnocení kvality údajů	Členské státy na vnitrostátní úrovni; Eurostat pro údaje zaslané všemi členskými státy.
Právní rámec	<p>Šetření pracovních sil EU vychází od roku 1973 z evropských právních předpisů.</p> <p>Hlavní nařízení do roku 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> — nařízení (ES) č. 577/98. <p>Hlavní nařízení platná od sběru údajů v roce 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> — nařízení (EU) 2019/1700 (rámcové nařízení), nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/256, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/257, prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2181 a prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2240.
— Periodicita	Čtvrtletní, roční.
— Datum předložení	<p>Čtvrtletní údaje: do 12 týdnů od konce referenčního období.</p> <p>Od roku 2021 do roku 2023, do deseti týdnů od konce referenčního období.</p> <p>Roční údaje se odvozují ze čtyř čtvrtletí.</p> <p>Údaje o ukazateli zjišťování „mzdy z hlavního zaměstnání“ lze Eurostatu předat do 21 měsíců po konci referenčního období, pokud se k poskytnutí těchto informací využívají údaje z administrativních zdrojů.</p>
— Datum zveřejnění	Žádný odkaz v právním rámci.

Tematická oblast: podnikové statistiky	
Statistická činnost: strukturální podnikové statistiky	
Popis	Strukturální podnikové statistiky popisují strukturu, průběh a výkonnost hospodářských činností až po nejpodrobnější úroveň činností (několik set hospodářských odvětví). V širším slova smyslu jsou strukturální podnikové statistiky agregované datové soubory, které jsou vyvíjeny, vytvářeny a šířeny na podporu rozhodovacího procesu pro politiky týkající se podnikatelského sektoru v EU a za účelem sledování dopadu těchto politik a poskytování těchto informací veřejnosti, podnikům a vědě.
Odpovědnost za hodnocení kvality údajů	Členské státy na vnitrostátní úrovni; Eurostat pro údaje zaslané všemi členskými státy.
Právní rámec	Strukturální podnikové statistiky předkládají členské státy EU každoročně na základě zákonné povinnosti od roku 1995.
— Periodicita	Roční.
— Datum předložení	Údaje by měly být zaslány nejpozději 18 měsíců po referenčním vykazovaném roce. Malý počet odhadovaných předběžných výsledků by měl být zaslán nejpozději deset měsíců po referenčním vykazovaném roce.
— Datum zveřejnění	Žádný odkaz v právním rámci.

Tematická oblast: zdravotnictví	
Statistická činnost: výdaje ve zdravotnictví	
Popis	<p>Výdaje ve zdravotnictví kvantifikují hospodářské zdroje určené na funkce zdravotnictví, s výjimkou kapitálových investic. Výdaje ve zdravotnictví se týkají především zboží a služeb v oblasti zdravotní péče, které jsou spotřebovávány rezidentskými jednotkami, bez ohledu na to, kde k této spotřebě dochází (může to být i kdekoli ve světě) nebo kdo za ni platí. Vývoz zboží a služeb v oblasti zdravotní péče (určený jiným než rezidentským jednotkám) je proto z výdajů vyloučen, zatímco dovoz zboží a služeb v oblasti zdravotní péče pro konečné použití je do nich zahrnut.</p> <p>Údaje o výdajích ve zdravotnictví poskytují informace o výdajích ve funkčně vymezené oblasti zdravotnictví, rozlišené podle kategorie poskytovatele (například nemocnice a praktičtí lékaři), kategorie funkce (například služby léčebné zdravotní péče, rehabilitační péče, klinické laboratoře, doprava pacientů a předepsané léčivé přípravky) a systému financování (například sociální zabezpečení, soukromé pojišťovny a domácnosti). Pro sběr údajů o výdajích na zdravotnictví se používá Systém zdravotních účtů a související stanovená Mezinárodní klasifikace zdravotních účtů. Systém zdravotních účtů stanoví integrovaný systém komplexních a mezinárodně srovnatelných účtů a poskytuje jednotný rámec základních účetních pravidel a soubor standardních tabulek pro vykazování údajů o výdajích ve zdravotnictví. Systém zdravotních účtů – SHA 2011 je statistická referenční příručka, která poskytuje komplexní popis finančních toků ve zdravotnictví.</p>
Odpovědnost za hodnocení kvality údajů	Členské státy na vnitrostátní úrovni; Eurostat, OECD a WHO hodnotí různé skupiny členských států.
Právní rámec	Nařízení Komise (EU) 2015/359, kterým se provádí nařízení (ES) č. 1338/2008.
— Periodicita	Roční; referenčním obdobím je kalendářní rok.
— Datum předložení	Údaje a referenční metadata za referenční vykazovaný rok N musí být předloženy do 16 měsíců po referenčním vykazovaném roce.
— Datum zveřejnění	Žádný odkaz v právním rámci.

Tematická oblast: zdravotnictví	
Statistická činnost: údaje o zdravotní péči nesouvisějící s výdaji	
Popis	Společný sběr údajů – OECD/Eurostatu/WHO – o zdravotní péči nesouvisějících s výdaji je doplněním stávajícího společného sběru údajů o výdajích ve zdravotnictví. Z tohoto důvodu jsou nemocnice a zdroje definovány v rámci Systému zdravotních účtů. Zdroje ve zdravotnictví, které spadají do této kategorie, zahrnují zaměstnance ve zdravotnictví, fyzické zdroje a zdravotní činnosti.
Odpovědnost za hodnocení kvality údajů	Členské státy na vnitrostátní úrovni; Eurostat, OECD a WHO hodnotí různé skupiny členských států.
Právní rámec	Komise hodlá přijmout právní základ pro sběr údajů v roce 2023. Prozatím se však údaje shromažďují na dobrovolném základě.
— Periodicita	Roční.
— Datum předložení	Údaje by měly být poskytnuty do 14 měsíců po skončení referenčního vykazovaného roku.
— Datum zveřejnění	Žádný odkaz v návrhu právního rámce.

Tematická oblast: zdravotnictví	
Statistická činnost: příčiny smrti	
Popis	Údaje o příčinách smrti poskytují informace o struktuře úmrtnosti a jsou významnou součástí informací o veřejném zdraví. Evropské statistiky v oblasti příčin smrti sestávají z údajů týkajících se všech zaznamenaných úmrtí a mrtvě narozených dětí v jednotlivých členských státech, přičemž se rozlišuje mezi rezidenty a nerezidenty. Údaje o příčinách smrti se vztahují k základním příčinám, které Světová zdravotnická organizace definuje jako „nemoc nebo úraz, jež přivedily sled patologických událostí vedoucích přímo ke smrti, nebo okolnosti nehody či násilí, jež způsobily smrtelný úraz“. Údaje o příčinách smrti jsou klasifikovány na základě 86 příčin uvedených v „evropském seznamu“ „příčin smrti“, který vychází z Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN). Údaje o příčinách smrti pocházejí z úmrtních listů. Informace uvedené v lékařských úmrtních listech, které specifikují příčinu úmrtí, jsou přiřazeny kategoriím ve statistické klasifikaci MKN.
Odpovědnost za hodnocení kvality údajů	Členské státy na vnitrostátní úrovni; Eurostat pro údaje zaslané všemi členskými státy.
Právní rámec	Nařízení Komise (EU) 328/2011, kterým se provádí nařízení (ES) č. 1338/2008.
— Periodicita	Roční.
— Datum předložení	Údaje za každý rok by měly být poskytnuty do 24 měsíců od konce referenčního vykazovaného roku (do 31. 12.); dobrovolné údaje by měly být poskytnuty do T+18 měsíců (do 30. 6.).
— Datum zveřejnění	Žádný odkaz v právním rámci.

Zdroj: EÚD na základě informací dostupných na internetových stránkách Eurostatu.

Příloha III – Příklady mezinárodních statistických pokynů, doporučení a osvědčených postupů

Téma a zdroj	Popis
Statistický úřad	
Evropská rada (2010)	Statistické úřady by měly být při poskytování údajů plně nezávislé.
Evropská hospodářská komise OSN (2016)	Národní statistický úřad je profesionálně nezávislý orgán, který je podřízen předsedovi vlády / prezidentovi země nebo samostatnému státnímu orgánu, jehož řídicím orgánem je státní statistická rada.
Zdroje	
OSN (2015)	Vedoucí statistického úřadu je odpovědný za rozpočtové řízení a má právo se veřejně vyjadřovat k rozpočtu přidělenému statistickému úřadu.
OECD (2015)	Národní statistické úřady mají dostatek finančních prostředků na tvorbu a šíření statistik, na podporu vzdělávání zaměstnanců, na rozvoj výpočetních zdrojů a na zavádění inovací. Zdroje jsou přiměřené co do rozsahu i kvality, aby mohly pokrýt statistické potřeby.
Evropská hospodářská komise OSN (2018)	Rozpočet národních statistických úřadů musí pokrýt celkovou tvorbu statistik a náklady na zaměstnance, ale také nezbytné prostředky na investice do infrastruktury, nových technologií a nových statistických metodik atd.
OECD (2015)	Tvůrci oficiálních statistik mají k dispozici odpovídající lidské, finanční a technické zdroje nezbytné pro provádění statistických programů.
OECD (2020)	Národní statistické úřady potřebují určitou míru funkční a rozpočtové autonomie a právní subjektivitu, aby mohly řídit a rozdělovat své lidské, finanční a technické zdroje v rámci celkových limitů stanovených buď vládou, nebo parlamentem, kterým se mají národní statistici zodpovídat (například prostřednictvím zprávy o statistických činnostech a plnění rozpočtu), nabývat práv nebo uzavírat smluvní závazky s třetími stranami na základě vlastní nezávislé odpovědnosti, zjišťovat potřeby lidských a technických zdrojů nebo plánovat a stanovovat priority činností a statistických operací podle ročních a víceletých plánů.
Hlavní statistik	
Evropská hospodářská komise OSN (2016)	V čele Národního statistického úřadu stojí hlavní statistik jmenovaný předsedou vlády / prezidentem země na návrh vlády na dobu určitou [X] let, a to na základě veřejně vyhlášeného a otevřeného výběrového řízení založeného výhradně na příslušné odborné způsobilosti. Funkční období lze jednou obnovit. Hlavní statistik by neměl být součástí běžných programů mobility ve veřejné správě, pokud by se jinak takový systém mohl na této úrovni uplatnit. Hlavní statistik by měl být jmenován na funkční období stanovené v zákoně o statistice; v zájmu posílení profesionální nezávislosti by se funkční období mělo lišit od funkčního období vlády. Zákon stanoví možnost jednorázového prodloužení funkčního období a možnost jeho dalšího prodloužení výhradně na základě nového veřejně vyhlášeného výběrového řízení.
OECD (2020)	Rozdílná doba trvání mandátu národního statistického úřadu a politických orgánů by mohla posílit profesionální nezávislost tvůrců oficiálních statistik.
Evropská hospodářská komise OSN (2016)	Funkční období hlavního statistika nemůže být ukončeno před uplynutím z důvodů ohrožujících statistické zásady. Funkční období může být ukončeno pouze z těchto důvodů: a) vlastní rezignace hlavního statistika; b) zánik státního občanství; c) rozhodnutí soudu, kterým byl hlavní statistik prohlášen za nezpůsobilého nebo jen částečně způsobilého k práci;

Téma a zdroj	Popis
	<p>d) na základě pravomocného rozsudku soudu pro úmyslný trestný čin nebo z důvodu uložení trestu odnětí svobody na základě pravomocného rozsudku soudu;</p> <p>e) úmrtí hlavního statistika; v takovém případě se jeho funkce považuje za ukončenou.</p>
OECD (2020)	Postupy pro odvolání národního statistika, včetně seznamu podmínek, za kterých může být odvolán, by měly být jasně stanoveny v zákoně o statistice, aby byla zajištěna jeho nezávislost na změnách vlády.
Posouzení kvality	
Evropská hospodářská komise OSN (2016)	<p>Posouzení institucionálního prostředí, procesů a výstupů vnitrostátního statistického systému mohou provádět interní i externí odborníci. Tato posouzení se mohou zaměřovat zejména na zásady oficiální statistiky a uplatňování mezinárodních statistických norem a doporučení. Mohou být iniciována některým z tvůrců oficiální statistiky, statistickou radou nebo některou mezinárodní organizací. Taková posouzení mohou provádět vnitrostátní (například příslušníci vědecké obce) nebo mezinárodní odborníci. Výsledky těchto posouzení by měly být zveřejněny. Hlavní statistik má navíc povinnost pravidelně hodnotit, zda jiní tvůrci oficiálních statistik dodržují zásady oficiální statistiky.</p> <p>Za účelem zajištění kvality statistik mají tvůrci oficiálních statistik povinnost a právo používat statistické metody, jako je editování jednotlivých údajů, propojování záznamů nebo jiné formy kombinování údajů z různých zdrojů a používání technik odhadu. To zahrnuje i správné zacházení s „neodpovědí“, a to jak u výběrových, tak u více vyčerpávajících zjišťování. Národní statistický úřad musí budovat své metodologické know-how, sledovat mezinárodní vývoj a sdílet tyto znalosti s jinými tvůrci oficiálních statistik.</p>
Šíření	
OSN (2015)	Změny metod nebo klasifikací a revize obecně se oznamují předem. Politika revizí u výstupů, které podléhají plánovaným i neplánovaným revizím, se zveřejní, chyby zjištěné ve vydaných statistikách se opraví a zveřejní v nejkratší možné lhůtě. Jsou zavedeny interní postupy pro hlášení a opravy chyb.
Evropská hospodářská komise OSN (2016)	Revize jsou výsledkem plánovaného procesu, jakmile se nahromadí údaje nebo se změni pojmy, definice či klasifikace používané v oficiálních statistikách, například z důvodu změn mezinárodních norem. Tvůrci oficiálních statistik by měli uživatele včas informovat o plánovaných změnách a o jejich dopadu na srovnatelnost v čase, například v případě přerušení časových řad. Při významných revizích statistik musí být časové řady před změnou opětovně sestaveny s použitím nových pojmů, definic a klasifikací, aby byla zajištěna dostatečná délka souvislých časových řad před změnou a po ní.
OECD (2015)	Rovný přístup k oficiálním statistikám pro všechny uživatele současně je zaručen zákonem. Pokud má veřejný nebo soukromý subjekt přístup k oficiálním statistikám před jejich zveřejněním, tato skutečnost i následné postupy jsou zveřejněny a podléhají kontrole. V případě, že dojde k úniku informací, je postup před zveřejněním upraven tak, aby byla zajištěna nestrannost.
Evropská hospodářská komise OSN (2016)	Důsledná politika zcela rovného a současného přístupu k oficiálním statistikám pro všechny uživatele bez jakéhokoli přístupu před zveřejněním. Pokud se praxe přístupu před zveřejněním uplatňuje, měla by být přezkoumána a následně ukončena nebo omezena.
OECD (2020)	Z hlediska měření transparentnosti a vnímání nestrannosti a nezávislosti tvůrců oficiálních statistik jsou důležité dva ukazatele: zaprvé, standardní doba zveřejnění a kalendáře termínů předběžných zveřejňování, které informují o přesných termínech zveřejnění na 12 měsíců předem (v doporučení je jako příklad osvědčeného postupu uveden klouzavý kalendář zveřejnění na 12 následujících měsíců, do kterého se

Téma a zdroj	Popis
	termíny zveřejnění doplňují průběžně). Zadrugé, zavedené postupy, které zajistí rovný přístup všech uživatelů ke zveřejňování statistik současně.
Evropská hospodářská komise OSN (2016)	<p>Všichni tvůrci oficiálních statistik musí sestavit veřejný, předem oznámený kalendář termínů zveřejňování s plánovanými daty a časy zveřejňování oficiálních statistik. Tímto způsobem informují všechny uživatele o tom, kdy jsou oficiální statistiky zveřejňovány, a zajišťují, že statistiky jsou šířeny bez ohledu na reakci vlády nebo politických subjektů.</p> <p>Všechny zveřejňované oficiální statistiky musejí být doplněny dostatečnými a aktuálními metadaty a vysvětlujícími komentáři, které vypracuje odpovědný zpracovatel a které umožní uživatelům porozumět výsledné statistice. Metadata mohou poskytovat informace o attributech dat, jako je délka a konzistentnost časových řad, průměrné množství očekávaných revizí atd. Odborní uživatelé budou potřebovat podrobnější metadata, aby mohli posoudit použité statistické metody a kvalitu statistik.</p>
Evropská hospodářská komise OSN (2016)	<p>Hlavním požadavkem v oblasti šíření je, aby byly oficiální statistiky šířeny včas a dochvilně v plném souladu se zásadami oficiální statistiky a zvláštními články o šíření. Klíčovými zásadami týkajícími se šíření jsou ochrana důvěrnosti a rovný přístup k oficiálním statistikám. Zásada rovného a současného přístupu ke statistikám pro všechny uživatele, včetně uživatelů ve veřejné správě, je ústředním bodem etiky oficiální statistiky. Prostřednictvím šíření na webu lze dnes tuto zásadu provádět velmi důsledně, a to stanovením přesného času, kdy budou nové statistiky zveřejněny. Obecný zákon stanoví důslednou zásadu zcela rovného a současného přístupu k oficiálním statistikám pro všechny uživatele bez jakéhokoli přístupu před zveřejněním. Rovný přístup je také důležitým ukazatelem profesionální nezávislosti tvůrců oficiálních statistik. Jestliže se praxe přístupu před zveřejněním uplatňuje, měla by být přezkoumána a následně ukončena nebo omezena. Pokud se některá země rozhodne odchýlit od zásady rovného a současného přístupu, je třeba do zákona o statistice doplnit článek, který bude upravovat přístup před zveřejněním pro vybrané orgány a vybrané statistiky. Každý uživatel, jemuž je umožněn přístup před zveřejněním, musí podepsat prohlášení o embargu. Veřejnost musí být informována o tom, které orgány mají přístup před zveřejněním, ke kterým údajům a v jakém čase.</p>
Vzájemná hodnocení	
INTOSAI (2019)	<p>Přezkoumávaný nejvyšší kontrolní orgán může také požádat tým, který prováděl původní vzájemné hodnocení, aby po uplynutí dohodnuté doby (například jednoho, dvou nebo tří let) ověřil, do jaké míry byla doporučení následně řešena, a to v závislosti na míře důležitosti a významu doporučení. Po ověření může tým připravit další zprávu o míře plnění doporučení a také o případných aktualizacích původních doporučení. Zejména v případech, kdy byly výsledky prvního vzájemného hodnocení zveřejněny, je dobrým zvykem, aby byly v zájmu transparentnosti a odpovědnosti zveřejněny i výsledky následného vzájemného hodnocení.</p>

Pozn.: seznam je pouze demonstrativní.

Příloha IV – Seznam projektů vybraných k auditu

Popis projektu	Země	Rok	Příjemce	Poskytovatel prostředků	Schválená výše grantu (v EUR)
1 Šetření pracovních sil 2016, modul <i>ad hoc</i> věnovaný mladým lidem na trhu práce	Finsko	2015	<i>Statistics Finland</i>	GŘ EMPL	63 813
2 Zlepšení kvality šetření pracovních sil*	Chorvatsko	2016	Chorvatský statistický úřad	Evropský statistický program na období 2013–2020	28 424
3 Šetření pracovních sil 2016, modul <i>ad hoc</i> věnovaný samostatné výdělečné činnosti	Kypr	2016	Statistický úřad Kypru	GŘ EMPL	25 773
4 Zlepšení kvality šetření pracovních sil*	Itálie	2016	<i>Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT)</i>	Evropský statistický program na období 2013–2020	29 000
5 Šetření pracovních sil 2016, modul <i>ad hoc</i> věnovaný samostatné výdělečné činnosti	Itálie	2016	<i>Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT)</i>	GŘ EMPL	140 000
6 Zlepšení kvality šetření pracovních sil*	Finsko	2017	<i>Statistics Finland</i>	Evropský statistický program na období 2013–2020	177 474
7 Příprava, sběr a předávání statistických údajů o využívání IKT a elektronickém obchodování v podnicích a o využívání IKT v domácnostech – 2014*	Kypr	2013	Statistický úřad Kypru	Evropský statistický program na období 2013–2020	98 834
8 Propojení mikrodat strukturálních podnikových statistik a jiných podnikových statistik	Finsko	2015	Statistické úřady Finska, Dánska, Norska, Švédska, Nizozemska a Lotyšska, projekt zahrnující více zemí	Evropský statistický program na období 2013–2020	185 467
9 Propojení mikrodat strukturálních podnikových statistik a jiných podnikových statistik	Itálie	2015	<i>Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT)</i>	Evropský statistický program na období 2013–2020	33 909

Popis projektu	Země	Rok	Příjemce	Poskytovatel prostředků	Schválená výše grantu (v EUR)
10 Vývoj strukturálních podnikových statistik*	Litva	2018	<i>Statistikos Departamentas Prie Liet</i>	Evropský statistický program na období 2013–2020	16 340
11 Zdravotní účty (Systém zdravotních účtů 2011)*	Finsko	2014	Institut pro zdraví a sociální péči (THL) Finsko	GŘ SANTE	52 748
12 Statistiky nemocnosti	Chorvatsko	2019	<i>Hrvatski zavod za javno zdravstvo</i>	GŘ SANTE	52 748
13 Výpočet údajů o nemocnosti v Litvě na základě diagnóz	Litva	2019	<i>Higienos Institutas</i>	GŘ SANTE	13 302

Pozn.: projekty označené * se týkají povinných statistických činností.

Příloha V – Hledání alternativ pro včasější údaje o úmrtích na onemocnění COVID-19

První úmrtí na onemocnění COVID-19 v Evropě byla potvrzena v únoru 2020. Úplné evropské statistiky „příčin smrti“ za rok 2020 však nebudou zveřejněny dříve než v roce 2023 (viz [obrázek 10](#)). Za účelem řešení informačních potřeb během pandemie byly shromažďovány dva soubory údajů téměř v reálném čase: denní počet úmrtí na onemocnění COVID-19 a týdenní úmrtí jako demografické události přirozené měny.

Počet úmrtí na onemocnění COVID-19: Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) zveřejňuje počty úmrtí na onemocnění COVID-19 v Evropě ze zdrojů, jako jsou ministerstva zdravotnictví a ústavy veřejného zdraví. WHO a Univerzita Johnse Hopkinse zveřejňují stejné statistiky celosvětově. Vzhledem k rozdílům v klasifikaci „příčin smrti“ mezi jednotlivými státy a k několika problémům s neúplným pokrytím nebo nadměrným pokrytím se však údaje mohou značně lišit a komplikovat porovnání mezi jednotlivými zeměmi. Například Belgie na začátku pandemie registrovala všechna úmrtí, u nichž se předpokládalo, že je *mohlo* způsobit onemocnění COVID-19, jako *skutečně* způsobená onemocněním COVID-19, aniž by vyžadovala laboratorní testy. Itálie naproti tomu vyžadovala pozitivní výsledek testů, aby bylo úmrtí připsáno onemocnění COVID-19, a Kypr používal kombinaci obou přístupů.

Úmrtí a nadúmrtnost: Tuto metodu, za kterou jsou odpovědné národní statistické úřady, považují odborníci za vhodnější měřítko celkového dopadu pandemie na počet úmrtí, i když nezohledňuje nedávné demografické změny, jako je stárnutí obyvatelstva. Zachycuje úmrtí v důsledku onemocnění COVID-19, která nebyla správně diagnostikována a hlášena, a také úmrtí z jiných příčin, která lze přičíst celkové situaci během pandemie. Systém ESS zavedl sběr údajů o týdenní úmrtnosti v dubnu 2020 a informace o nadúmrtnosti začal zveřejňovat v prosinci 2020. Národní statistické úřady nadále zasílaly Eurostatu týdenní údaje o úmrtnosti dobrovolně.

V následující tabulce jsou uvedeny údaje za roky 2020 a 2021 v zemích EU a ESVO vypočtené podle obou metodik. Míra nadúmrtnosti je přibližně o 34 % vyšší než údaje ECDC o úmrtích v důsledku onemocnění COVID-19.

	Úmrtí v důsledku onemocnění COVID-19 (ECDC)	Nadúmrtnost* (Eurostat)
2020	393 570	557 823
2021	519 136	667 599
Celkem	912 706	1 225 422

* Srovnává počet úmrtí ze všech příčin zaznamenaných během pandemie a počet úmrtí, jaký by se očekával v případě, že by pandemie nenastala, a to na základě údajů z posledních let před pandemií (2016–2019).

Zdroj: Eurohealth 2020, 26(2), West, A., *Reporting of COVID-19 deaths in Austria, France, Germany, Italy, Portugal and the UK*, Social Policy Working Paper 10–20, Londýn: LSE Department of Social Policy, 2020, ECDC pro úmrtí v důsledku onemocnění COVID-19, Eurostat pro nadúmrtnost.

Příloha VI – Doporučení ESGAB, 2014 a 2021

2014 (druhé vzájemné hodnocení Eurostatu)	2021 (třetí vzájemné hodnocení Eurostatu)
2014/1 Mechanismy budoucího jmenování generálních ředitelů Eurostatu by měly být stanoveny formou zákona a měly by být založeny na otevřeném výběrovém řízení.	2021/1 ESGAB doporučuje, aby právní předpisy upřesnily důvody pro předčasné ukončení smlouvy (odvolání) generálního ředitele Eurostatu. K těm by neměly patřit důvody, které ohrožují jeho profesionální nebo vědeckou nezávislost.
2014/2 Klíčovými kritérii pro výběr generálního ředitele Eurostatu by měla být profesní pověst v mezinárodní statistické komunitě a řídicí schopnosti kandidáta.	2021/2 ESGAB doporučuje, aby přijímání a odvolávání vrcholného vedení Eurostatu, kromě generálního ředitele, bylo veřejné a transparentní a aby byl kladen silný důraz na odbornou způsobilost v oblasti statistiky.
2014/3 Právní předpisy by měly upřesňovat důvody pro předčasné odvolání generálního ředitele Eurostatu. K těm by neměly patřit důvody, které ohrožují jeho profesionální nebo vědeckou nezávislost.	2021/3 ESGAB doporučuje, aby Eurostat ve spolupráci s příslušnými generálními ředitelstvími Evropské komise systematicky sledoval provádění referenčního rámce kvality platného pro jiné statistiky. Přitom by se mělo prověřit, zda je užitečné zavést proces vzájemného hodnocení za účelem sledování a – v případě potřeby – posílení dodržování referenčního rámce kvality.
2014/4 Přijímání a odvolávání vrcholného vedení Eurostatu, kromě generálního ředitele, by mělo být veřejné a transparentní a měl by být kladen silný důraz na odbornou způsobilost v oblasti statistiky.	2021/4 ESGAB doporučuje, aby Eurostat kriticky zhodnotil, zda je stávající praxe zpřístupňování statistik před zveřejněním jiným orgánům Evropské komise – při respektování Kodexu evropské statistiky – v souladu s postavením Eurostatu, který je nejviditelnější složkou systému ESS.
2014/5 Budoucí evropská právní úprava v oblasti statistiky by se měla držet legislativní koncepce přijaté v roce 2013 a jejího tříúrovňového přístupu, přičemž by se mělo zejména rozlišovat mezi „podstatou“, která je upravena v rámcových nařízeních, a „způsobem provádění“ upravovaným prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů.	2021/5 ESGAB doporučuje, aby Eurostat dále rozvíjel své už tak silné záruky důvěrnosti, a to tím, že přezkoumá a pokud možno dále harmonizuje postupy v jednotlivých oblastech statistiky, pokud jde o postupy a nástroje anonymizace anebo kontroly zveřejňování statistických údajů.
2014/6 Měly by být přezkoumány a analyzovány případy, kdy v některých členských státech dochází ke značnému zpoždění při provádění zákonem stanovených a schválených metodik nebo nástrojů, s cílem určit a zavést nezbytná systémová nápravná opatření.	2021/6 ESGAB doporučuje, aby Eurostat vypracoval komplexní strategii spolupráce s akademickou obcí.
2014/7 Ve spolupráci s členskými státy by se mělo důsledně usilovat o harmonizaci metodik zpracování údajů a výpočtu ukazatelů kvality.	2021/7 ESGAB doporučuje, aby Eurostat dále zlepšoval svou komunikaci a šíření informací s ohledem na „nový svět přehlcený informacemi“, kde mnoho poskytovatelů bojuje o omezenou pozornost uživatelů.
2014/8 Měla by se pravidelně a systematicky provádět hodnocení, aby postupy kontroly konzistentnosti probíhaly ve všech oblastech statistiky srovnatelným způsobem.	2021/8 ESGAB doporučuje, aby Eurostat případně nalezl způsoby, jak vytvořit externě přístupné databáze příslušných starších statistik, jež by usnadnily výzkum významný z hlediska tvorby politik.
2014/9 Je třeba dále harmonizovat a zefektivnit postupy řízení a zajišťování kvality. Každá statistická operace a oblast by se měly řídit základní společnou normou pro zprávy o kvalitě zaměřené na uživatele a tvůrce statistik. Tyto zprávy tak budou poskytovat podobné informace a kvalitu bude možné v různých oblastech hodnotit stejně.	2021/9 ESGAB doporučuje, aby Eurostat přijal opatření ke zlepšení výzkumu mikrodat spočívající v tom, že vypracuje vhodné postupy a dohodne se s členskými zeměmi na datových souborech, u nichž by byla zpřístupněna mikrodata, a že vypracuje techniky ochrany soukromí při přístupu (například software založený na metadatech), které by mohly být používány i na úrovni jednotlivých zemí.
2014/10 Eurostat by měl usilovat o zveřejnění úplného kalendáře termínů zveřejňování statistik a o společné zveřejňování statistik Eurostatu a národních statistických úřadů.	2021/10 ESGAB doporučuje, aby Eurostat dále rozvíjel své analytické rámce s ohledem na revize. Eurostat by měl zveřejňovat svou politiku revizí a pravidelné analýzy revizí.
2014/11 Eurostat by měl plně vyhodnotit potenciální dopad úplného zákazu přístupu před zveřejněním a způsoby řízení rizik v případě, že bude přístup před zveřejněním – v silně omezené podobě – pro jednotlivé tiskové agentury zachován.	2021/11 ESGAB doporučuje společným normotvůrcům, aby při nadcházejícím přijímání aktu EU o datech stanovili trvalý přístup k soukromým údajům pro Eurostat a všechny tvůrce evropských statistik.

2014 (druhé vzájemné hodnocení Eurostatu)	2021 (třetí vzájemné hodnocení Eurostatu)
2014/12 Eurostat by měl přezkoumat a revidovat svou komunikační strategii, aby zajistil účinné oslovení cílových skupin v dnešním mediálním prostředí a optimální využití moderních komunikačních nástrojů pro jednotlivé segmenty uživatelů.	2021/12 ESGAB doporučuje, aby Eurostat vypracoval komplexní strategii pro využívání nových digitálních zdrojů údajů, které mají potenciál přispět k dosažení cílů relevance, přesnosti a včasnosti a mohou pomoci snížit zatížení respondentů a zvýšit nákladovou efektivnost.
2014/13 Eurostat by měl podporovat koordinační úlohu NSÚ ve vztahu k JVO tým, že bude přijímat pouze přenosy údajů od NSÚ nebo oprávněného JVO, které jsou v souladu s kodexem. Termín pro ukončení neoprávněného poskytování údajů by měl být zveřejněn s ročním předstihem. Pokud by neoprávněné předávání údajů Eurostatu nebo předávání údajů, která nejsou v souladu s kodexem, pokračovalo i po oznámeném datu, Eurostat by měl tyto údaje odmítnout.	2021/13 ESGAB doporučuje, aby Eurostat a ECB navázaly na stávající úzkou spolupráci mezi systémy ESS a ESCB a využily prostor pro lepší koordinaci a spolupráci při sdílení údajů a při řešení složitých statistických případů (jako jsou nadnárodní podniky) a vyhodnotily potenciál společných statistických infrastruktur (jako jsou statistické registry ekonomických subjektů).
2014/14 Eurostat musí vytvořit jasné mechanismy pro svou koordinační úlohu v rámci Evropské komise a vypracovat přehled stávajících statistických činností.	2021/14 ESGAB doporučuje, aby Eurostat určil a zmapoval (budoucí) požadované dovednosti a odbornou způsobilost zaměstnanců. Na základě těchto informací by měly být upraveny nabídky školení pro stávající zaměstnance, aby bylo možné úspěšně prohlubovat jejich dovednosti v příslušných nových oblastech. Zároveň by měl Eurostat aktivně využívat všech možností současného systému nábory zaměstnanců Evropské komise, aby byl schopen přilákat a udržet si zaměstnance s potřebnými dovednostmi, jež existují v budoucnosti.
2014/15 Systémy ESS a ESCB by měly usilovat o pragmatickou součinnost v rámci dané dělby práce a pokračovat v praktické spolupráci. Pro lepší vzájemné porozumění by bylo přínosné, kdyby systém ESCB přijal ověřitelné postupy zajištění kvality podobné postupům používaným systémem ESS.	2021/15 ESGAB doporučuje, aby tvůrci politik EU podpořili veškeré probíhající inovační snahy prostřednictvím dostatečného financování, které by zohledňovalo jak finanční, tak lidské zdroje. Rovněž znovu připomíná svá doporučení (doporučení 2020/6 a 2020/7), aby Komise navrhla významné investice do digitální infrastruktury pro statistické účely s cílem umožnit inovace a experimentování. Podpora těchto opatření týkajících se nových evropských iniciativ v celém Evropském statistickém systému by měla pocházet z plánů pro oživení a odolnost členských států a dalších příslušných fondů EU a měla by pokrývat vývoj i provozní náklady.
2014/16 Při příští revizi kodexu by měla být stanovena zásada a příslušné ukazatele týkající se potřeby koordinace vývoje, tvorby a šíření evropské statistiky.	2021/16 ESGAB doporučuje, aby Eurostat a systém ESS provedly důkladné a úplné posouzení zkušeností získaných během krize COVID-19. Toto hodnocení by mělo zahrnovat výzvy, reakce, překážky a úspěchy a vyvodit konkrétní závěry. Kromě toho by měl být vyhotoven akční plán pro odolnost v budoucích krizových situacích.
	2021/17 ESGAB doporučuje, aby Eurostat společně s národními statistickými úřady zavedl postupy pro proaktivní zavádění rychlých inovací v oblasti statistiky, které by měly zahrnovat zejména experimentální statistiku. Tato iniciativa by měla být i přípravou na období krize a měla by dále zahrnovat návrhy, jak tyto statistiky zviditelnit, a stanovit procesy jejich výsledného začlenění do běžné praxe.
	2021/18 ESGAB doporučuje Eurostatu, aby v případě potřeby aktivně a v co největší míře využíval pravomoci podle čl. 14 odst. 1 písm. b) a odst. 2 nařízení č. 223/2009, aby mohl rychle reagovat na nepředvídané a naléhavé statistické požadavky pro tvorbu politik. Za tímto účelem by měl Eurostat analyzovat možnosti a meze těchto právních ustanovení. Pokud se ukáže, že jsou nedostatečná, měla by být tato otázka posouzena v souvislosti se změnou nařízení č. 223/2009.

Příloha VII – Souhrn zlepšovacích opatření národních statistických úřadů – stav k 31. prosinci 2019

Klasifikace	Všechna opatření	Otevřená opatření ke 31. 12. 2018	Dokončená	Uzavřená	Pokrok závisí na jiných	Zpožděná	Probíhající	Otevřená opatření ke 31. 12. 2019
1. Řízení a právní aspekty; koordinace	221	65	9	4	23	17	8	52
1.1. Profesionální nezávislost	72	26	1	0	15	6	2	25
1.2. Mandát ke sběru údajů	3	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Právní aspekty důvěrnosti	2	1	0	1	0	0	0	0
1.4. Koordinace	144	38	8	3	8	11	6	27
2. Přiměřenost zdrojů a nákladová efektivita	152	47	14	4	4	22	4	29
2.1. Zdroje	57	14	5	0	3	2	3	9
2.2. Vzdělávání	22	4	1	0	0	2	0	3
2.3. Nákladová efektivnost	73	29	8	4	1	18	1	17
3. Kvalita a metodika	231	60	26	1	2	21	7	33
3.1. Závazek kvality	102	33	17	1	1	10	3	15
3.2. Metodika a ochrana důvěrnosti	46	9	2	0	0	3	2	7
3.3. Kvalita výstupů a interakce s uživateli	83	18	7	0	1	8	2	11
4. Snížení zátěže a administrativní údaje	85	23	4	4	7	4	4	15
4.1. Snížení zátěže	28	5	0	3	0	1	2	2
4.2. Administrativní údaje	57	18	4	1	7	3	2	13
5. Nestrannost a šíření	221	43	11	5	3	15	6	27
5.1. Nestrannost	46	6	3	1	1	0	1	2
5.2. Šíření: dostupnost a srozumitelnost	123	25	4	3	1	11	4	18
5.3. Šíření mikrodát	52	12	4	1	1	4	1	7
Celkový součet	910	237	64	18	39	79	29	155

Zdroj: EÚD na základě údajů Komise.

Příloha VIII – Zahrnutí vnitrostátních statistických systémů do třetího kola vzájemných hodnocení

Země	Celkový počet jiných vnitrostátních orgánů	Jiné vnitrostátní orgány vybrané pro vzájemné hodnocení
Rakousko	7	Spolkové ministerstvo pro opatření v oblasti klimatu, životní prostředí, energetiku, mobilitu, inovace a technologie (BMK)
		Spolkové ministerstvo pro zemědělství, regiony a cestovní ruch (BMLRT)
		<i>Umweltbundesamt</i> – Rakouská Agentura pro životní prostředí (UBA)
		<i>Energie-Control Austria</i> (E-Control)
Bulharsko	10	Odbor agrostatiky Generálního ředitelství pro zemědělství a regionální politiku (Ministerstvo zemědělství, výživy a lesnictví)
		Ředitelství pro analýzu, plánování a prognózy a Odbor lékařské posudkové služby pracovní schopnosti a pracovních úrazů na Ředitelství pojištění a krátkodobých dávek při Národním ústavu sociálního zabezpečení)
		Ředitelství pro monitorování a posuzování životního prostředí ve Výkonné agentuře pro životní prostředí při Ministerstvu životního prostředí a vodního hospodářství
Belgie	15	Federální veřejná služba Vnitřní záležitosti
		Federální veřejná služba Hospodářství, malé a střední podniky, samostatně výdělečně činné osoby a energetika – GR pro energetiku
		Institut národních účtů
		<i>Vlaamse Statistische Autoriteit</i> (statistický úřad vlámského regionu)
Dánsko	15	Dánský imigrační orgán
		Dánská energetická agentura
		Dánská agentura pro ochranu životního prostředí
Estonsko	1	---
Finsko	6	Finská celní správa
		Institut přírodních zdrojů, Finsko
		Národní institut pro zdraví a sociální péči
		Finský imigrační orgán
Francie	12	Odbor statistiky a prognostických analýz (Ministerstvo zemědělství a výživy)
		Odbor dat a statistických studií (Ministerstvo pro ekologickou transformaci)
		Ředitelství pro výzkum, studie, hodnocení a statistiku (Ministerstvo pro solidaritu a zdraví, Ministerstvo hospodářství,

Země	Celkový počet jiných vnitrostátních orgánů	Jiné vnitrostátní orgány vybrané pro vzájemné hodnocení
		financí a oživení a Ministerstvo práce, zaměstnanosti a hospodářského začleňování)
Německo	30	Spolkový úřad pro zemědělství a výživu
		Spolkový úřad práce
		Statistické úřady spolkových zemí (celkem 14)
Řecko	10	Ministerstvo životního prostředí a energetiky
		Ministerstvo rozvoje venkova a potravinářství
		Národní dokumentační středisko (EKT)
Irsko	15	Úřad pro ochranu životního prostředí (EPA)
		Ministerstvo spravedlnosti
		Ministerstvo zdravotnictví
Itálie	13	Ministerstvo ekologické transformace (MITE)
		Ministerstvo zdravotnictví
		Italský ústav ochrany a výzkumu životního prostředí (ISPRA)
		Provozovatel energetických služeb (GSE)
Litva	8	Úřad pro ochranu životního prostředí
		Hygienický ústav
		Státní podnik: Středisko pro informace v oblasti zemědělství a podnikání na venkově
Lucembursko	11	Generální inspekce sociálního zabezpečení (IGSS)
		Referát venkovského hospodářství (SER)
		Ředitelství pro zdraví
Malta	1	Ředitelství pro zdravotnické informace a výzkum
Nizozemsko	-	---
Norsko	8	Norské ředitelství pro rybolov
		Norské ředitelství pro přistěhovalectví (UDI)
		Norský ústav bioekonomického výzkumu (NIBIO)
		Norský ústav veřejného zdraví (FHI)
Polsko	11	Ministerstvo zemědělství a rozvoj venkova
		Ministerstvo spravedlnosti
		Ministerstvo financí
Portugalsko	5	Generální ředitelství pro vzdělávání a vědecké statistiky ministerstva vzdělávání a ministerstva pro vědu, technologii a vyšší vzdělávání (DGEEC)
		Generální ředitelství pro energetiku a geologii ministerstva životního prostředí a klimatické změny (DGEG)
		Generální ředitelství pro politiku spravedlnosti ministerstva spravedlnosti (DGPJ)

Země	Celkový počet jiných vnitrostátních orgánů	Jiné vnitrostátní orgány vybrané pro vzájemné hodnocení
		Generální ředitelství pro přírodní zdroje, mořské zdroje a bezpečnostní služby ministerstva moře (DGRM)
		Útvar strategického plánování ministerstva práce, solidarity a sociálního zabezpečení (GEP)
Španělsko	17	Generální podředitelství pro analýzu, koordinaci a statistiku (podsekretariát pro zemědělství, rybolov a potravinářství), ministerstvo zemědělství, rybolovu a potravinářství
		Generální podředitelství pro hospodářské studie a statistiku (generální ředitelství pro hospodářské plánování rozpočty, podsekretariát pro dopravu, mobilitu a městskou agendu), ministerstvo dopravy, mobility a městské agendy
		Generální podředitelství pro prognózy, strategii a energetickou legislativu (generální ředitelství pro energetickou politiku a doly, státní sekretariát pro energetiku), ministerstvo pro ekologickou transformaci a demografickou výzvu
Švédsko	20	Švédská národní agentura pro vzdělávání
		Švédský národní úřad finančního dohledu
		Švédská migrační agentura
		Švédská agentura veřejného zdraví

Zdroj: internetové stránky Eurostatu.

- a) [Seznam NSÚ a JVO odpovědných za vývoj, tvorbu a šíření evropské statistiky, jak je určily členské státy \(aktualizováno 12. října 2021\)](#) a
- b) [Seznam JVO \[poslední aktualizace květen 2022\], které se účastní třetího kola vzájemných hodnocení v období 2021–2023](#)

Pozn.: informace o JVO, které se účastní vzájemných hodnocení vnitrostátních statistických systémů Chorvatska, Kypru, České republiky, Maďarska, Islandu, Lotyšska, Lichtenštejnska, Rumunska, Slovenska, Slovinska a Švýcarska, budou k dispozici v listopadu 2022.

Použité zkratky

ECB: Evropská centrální banka

ECDC: Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí

ESP: evropský statistický program

ESS: Evropský statistický systém

ESVO: Evropské sdružení volného obchodu

GŘ EMPL: Generální ředitelství Komise pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování

GŘ GROW: Generální ředitelství Komise pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky

GŘ SANTE: Generální ředitelství Komise pro zdraví a bezpečnost potravin

JVO: jiný vnitrostátní orgán

MOP: Mezinárodní organizace práce

NSÚ: národní statistické úřady

OECD: Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

WHO: Světová zdravotnická organizace

Glosář

Data: soubor hodnot odpovídajících kvalitativním nebo kvantitativním proměnným, jako jsou fakta nebo měření, z nichž lze získávat informace.

Chybějící údaje: nedostupnost údajů potřebných pro určitý účel.

Institucionální uživatel statistiky: vnitrostátní nebo mezinárodní organizace, jako je vnitrostátní vládní instituce, národní centrální banka nebo některý orgán, subjekt či útvar EU.

Klíčový ukazatel výkonnosti: kvantifikovatelné měřítko prokazující výkonnost ve srovnání s klíčovými cíli.

Malé a střední podniky: definice velikosti, která se vztahuje na společnosti a jiné organizace a vychází z počtu zaměstnanců a určitých finančních kritérií. Malé podniky mají méně než 50 zaměstnanců a obrat nebo bilanční sumu nepřesahující 10 milionů EUR. Střední podniky zaměstnávají méně než 250 zaměstnanců a mají obrat do 50 milionů EUR nebo bilanční sumu do 43 milionů EUR.

Metadata: údaje, které definují a popisují jiné údaje.

Mikrodata: údaje o jednotlivých osobách, domácnostech, podnicích nebo organizacích.

Nadúmrtnost: zvýšený počet úmrtí ze všech příčin, měřený během určité krize, vůči počtu úmrtí, který by nastal za „běžných“ podmínek.

Nemocnost: stav onemocnění.

Nestrannost: zásada, podle níž musí být statistiky vyvíjeny, tvořeny a šířeny neutrálním způsobem a tak, aby se všem uživatelům dostalo rovného zacházení.

Nezaměstnaný: nezaměstnaná osoba ve věku od 15 nebo 16 do 74 let, která v referenčním týdnu neměla práci, je připravena nastoupit do práce v příštích dvou týdnech (nebo si již našla práci s nástupem v příštích třech měsících) a aktivně hledala zaměstnání v některém z předcházejících čtyř týdnů.

Občanská společnost: část společnosti, jež nespadá mezi vládní instituce ani podniky a kterou tvoří sdružení a jiná seskupení zastupující společné zájmy ve veřejné sféře.

Příčina smrti: nemoc nebo úraz, které zahájily sled událostí souvisejících s nemocí, jež přímo vedly ke smrti, nebo okolnosti nehody či násilí, které způsobily smrtelný úraz.

Relativní směrodatná chyba: míra statistické přesnosti odhadu. Menší relativní směrodatná chyba svědčí o spolehlivějších výsledcích a větší relativní směrodatná chyba o méně spolehlivých výsledcích.

Standardizovaná úmrtnost: úmrtnost populace upravená tak, aby zohledňovala standardní věkové rozložení pro lepší srovnatelnost v čase a mezi různými komunitami.

Systém zdravotních účtů: standardní ekonomický rámec pro zdravotní účetnictví v zemích systému ESS, který používá účetní pravidla, jež jsou metodologicky kompatibilní se systémem národních účtů, s cílem vytvořit komplexní, konzistentní a mezinárodně srovnatelné účty, které splňují klíčové potřeby uživatelů.

Odpovědi Komise

<https://www.eca.europa.eu/cs/Pages/DocItem.aspx?did=62590>

Harmonogram

<https://www.eca.europa.eu/cs/Pages/DocItem.aspx?did=62590>

Auditní tým

Účetní dvůr ve svých zvláštních zprávách informuje o výsledcích auditů politik a programů EU či témat z oblasti správy a řízení zaměřených na konkrétní oblasti rozpočtu. Účetní dvůr vybírá a koncipuje tyto auditní úkoly tak, aby byl jejich dopad co nejvyšší, a zároveň zohledňuje rizika pro výkonnost a zajištění souladu s předpisy, objem příslušných příjmů či výdajů, očekávaný vývoj, politické zájmy a zájem veřejnosti.

Tento audit výkonnosti provedl auditní senát IV, který odpovídá za oblast regulace trhu a konkurenceschopného hospodářství a jemuž předsedá člen EÚD Mihails Kozlovs. Audit vedla členka EÚD Ildikó Gáll-Pelczová a podporu jí poskytovali vedoucí kabinetu Claudia Kinga Baraová a tajemník kabinetu Zsolt Varga, vyšší manažerka Sabine Hiernaux-Fritschová, vedoucí úkolu Athanasios Kustulidis a auditoři Maria Isabel Quintelaová a Ezio Guglielmi. Jazykovou podporu zajišťoval Thomas Everett.

Ildikó Gáll-Pelczová

Claudia Kinga Baraová

Zsolt Varga

Athanasios Kustulidis

Maria Isabel
Quintelaová

Thomas Everett

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2022

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora č. 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem licence [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Je proto pravidlem, že opakované použití je povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Osoby opakovaně používající obsah EÚD nesmí zkreslit původní význam nebo sdělení. EÚD nenese za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na obrázcích zaměstnanců EÚD, nebo zahrnuje díla třetích stran, je nutno získat další povolení.

Je-li povolení poskytnuto, toto povolení ruší a nahrazuje výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

K použití nebo reprodukci obsahu, který není ve vlastnictví EU, může být nezbytné požádat o svolení přímo držitele autorských práv:

Obrázek 2 – ikony: tyto obrázky byly vytvořeny s použitím zdrojů z platformy [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všechna práva vyhrazena.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny.

Internetové stránky orgánů a institucí Evropské unie využívající doménu europa.eu obsahují odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Používání loga EÚD

Logo EÚD nesmí být použito bez předchozího souhlasu EÚD.

PDF	ISBN 978-92-847-9038-8	ISSN 1977-5628	doi:10.2865/006218	QJ-AB-22-023-CS-N
HTML	ISBN 978-92-847-9069-2	ISSN 1977-5628	doi:10.2865/685244	QJ-AB-22-023-CS-Q

Evropské statistické údaje jsou veřejným statkem a zásadním způsobem pomáhají tvůrcům politik, podnikům a občanům přijímat rozhodnutí založená na faktech. V roce 2012 jsme zveřejnili zvláštní zprávu o kvalitě evropských statistických údajů, avšak v roce 2016 jsme zjistili, že některá zlepšovací opatření nebyla plně provedena. Při tomto auditu jsme zkoumali, zda Komise poskytuje evropské statistické údaje vysoké kvality, a dospěli jsme k závěru, že jejich celková kvalita je pro zúčastněné strany dostatečná. Nalezli jsme však nedostatky, které je ještě třeba řešit. Předkládáme několik doporučení, jak kvalitu evropských statistických údajů zlepšit. Patří k nim lepší uspokojování potřeb uživatelů, zaměření finančních prostředků EU na inovativní projekty, lepší posuzování kvality evropské statistiky a přehodnocení současné praxe zpřístupňování statistik před zveřejněním.

Zvláštní zpráva EÚD podle čl. 287 odst. 4 druhého pododstavce Smlouvy o fungování EU.

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Úřad pro publikace
Evropské unie

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Lucemburk
LUCEMBURSKO

Tel.: +352 4398-1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/Pages/ContactForm.aspx

Internetová stránka: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors